ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Година XXVI
Број 726
27. новембар 1965.

Dan BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

У ОВОМ БРОЈУ:

КРОЗ ВЕКОВЕ

Писма у топовским куглама

Нека врста претече ваздушне поште биле су пошиљке писама слате у топовским куглама. Догодило се то пре 450 година.

За време бургундских ратова, 1474. године, Карло Смели је 11 месеци опседао град Рајс. Становници опседнутог града одржавали су везу с келнским четама, које су им дошле у помоћ, писмима стављаним у топовску ђулад и испаљиваним изнад редова Карлових војника.

Ево садржаја једног таквог писма:

„Осмог маја 1474. године Страден и Зудерман пишу Даувеу и Клокну у Келну: Становници града Рајса

три пута су покушавали да помоћу ђуладі пошаљу поруке, на жалост без успеха, јер су сва три ђулета пала у Рајну. Данас рано изјутра имали смо среће. Шаљемо копију писма у кугли. Примите к срцу тежак положај Рајса“.

Наведено писмо било је, вероватно, прво које је доспело ономе коме је намењено. Оно је требало да обавести заповеднике чета које су дошле у помоћ опсађенима да прва поштанска ђулад нису доспела тамо где су упућена. Занимљиво је да су још тада људи умели да пишу сажетим стилом који се данас употребљава за телеграме.

Ефикасна одлука

За време француског владара Луја XV (од 1715—1774) ушло је у моду да жене возе саме своје кочије, што је често проузроковало несрећне случајеве. Шеф јавне безбедности Аржансон издао је наредбу према којој ниједна жена испод тридесет година не може сама да вози. Кажу да се већ сутрадан на улицама Париза нису могле видети ниједне кочије којима је управљала жена.

Кроз нашу земљу

ТИТОВА ПЕЋИНА У ДРВАРУ

ТИТОВА пећина у Дрвару лежи у брду Градини, на десној страни реке Унца. Улаз у пећину лежи 23 метра изнад равни око Унца, па се зато не види само из Дрвара, него и са планинских висова који су од пећине удаљени према југу до 10 километара. Отвор пећине је широк 6,20 и висок 7,20 метара. Пред самим улазом и делимично у пећини саграђена је мала дрвена зграда, слична оној у каквој је боравио Тито (од почетка фебруара до 25. маја 1944. године). До ње се стиже степеницама усеченим у стени.

Пећина се састоји из три хоризонтална и три вертикална канала. Први хоризонтални канал („Канал колибе" и „Жељезни канал") сужава се према унутрашњости пећине код гвоздених врата ширина му је само 0,98 а висина 2,50 метра. На 30 метара од улаза почиње први вертикални канал, дубок 14,5 метара. Он се на дну рачва око великог бигреног салива, иза којег се поново спаја у други хоризонтални канал („Канал великог салива"), дугачак око 15 метара. Дно му је покривено малим каменицама (чашкама) у којима се сакупља капница (вода која се процеђује кроз пукотине). Други одсек се спушта готово вертикално 26 метара и прелази у трећи хоризонтални канал („Канал пред језером"). Овај је дугачак преко 14 метара. Он даље прелази у потпуно вертикални канал који је сличан бунару у коме се на дубини од 15 метара налази мало језеро. За време суша ниво воде у том језеру лежи 37,5 метара ниже од нивоа реке Унца, а 64 метра ниже од прага код гвоздених врата у пећини. После киша и за време отапања снега ниво воде се издигне за 64 метра и она тада избија из пећине и руши са висине од 10 метара градећи леп водопад. Тако је Титова пећина у Дрвару значајна не само као једно од познатих места из нашег народноослободилачког рата, већ и са гледишта крашке хидрологије.

ДДТ И У ТЕЛУ ПИНГВИНА

ДДТ, познато средство против штетних инсеката, откривен је у телу пингвина, галебова и риба на Антарктику иако у овим областима он никад није био употребљаван.

Биолог доктор Џон Џорџ који је прошле зиме испитивао ове антарктичке животиње у њиховој природној средини, установио је такође да у телима антарктичких бескичмењака, као и у антарктичком снегу, нема ни најмањих трагова ДДТ-ија. Могућно је, тврди овај научник, да животиње које у мору живе стално (рибе) или повремено (пингвини, галебови) унесе ДДТ у себе кад се нађу ван антарктичких вода.

ШЋЕЋИНСКА ЛАГУНА

Шћећинска лагуна, која се налази између Шћећина и Свињоујшћа, интересантан је природни феномен од велике важности за пољску науку и економију.

Лагуна је у ствари један од највећих резервоара воде у Европи. Површина воде износи 550 квадратних километара а дубина се креће од 2 до 9 метара. На неким местима вода је слана, што значи да лагуна има директну везу са Балтичким морем. Свака већа бура праћена ветром са севера убацује у лагуну слану воду која је тежа од слатке и зато остаје на дну резервоара. С друге стране, река Одра уноси у лагуну велику количину планктона, органских материја и других састојака који доприносе размножавању подводне флоре и фауне.

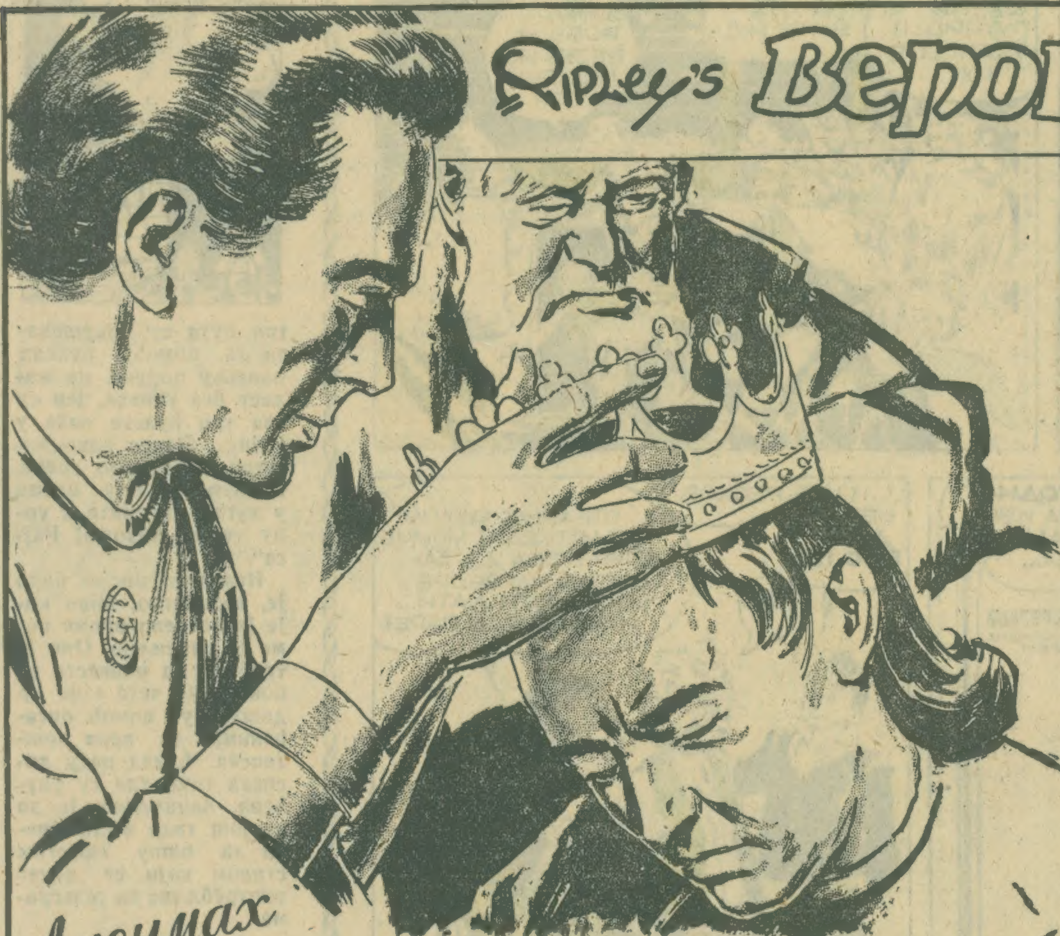
У лагуни живе истовремено и морске и речне рибе. Поред смуђа, јегуља, лососа или деверике, у рибарским мрежама могу се наћи бакалари или иверци који живе у Балтичком мору.

У овој лагуни се годишње улови око 2.500 тона рибе од чега готово 400 тона јегуља.

НАЈБРЖА УСЛУЖНА МАШИНА НА СВЕТУ

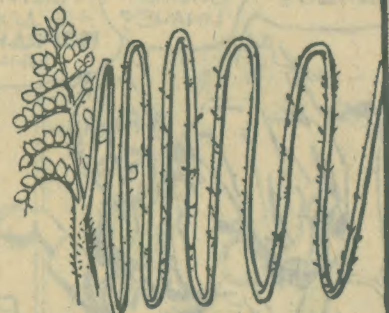
Најбржа услужна машина произведена је у Енглеској. Она служи за паковање бутера: за један минут направи 220 пакета бутера.

Ripley's Веровали или не!

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

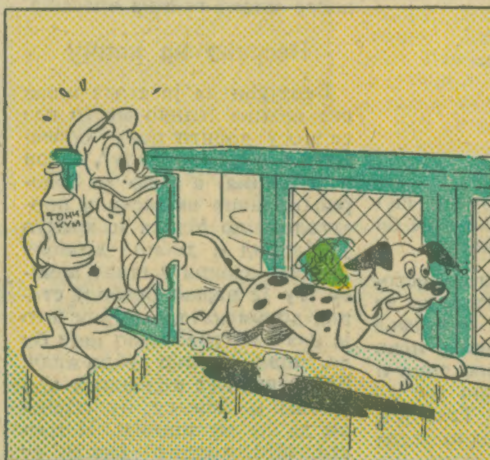

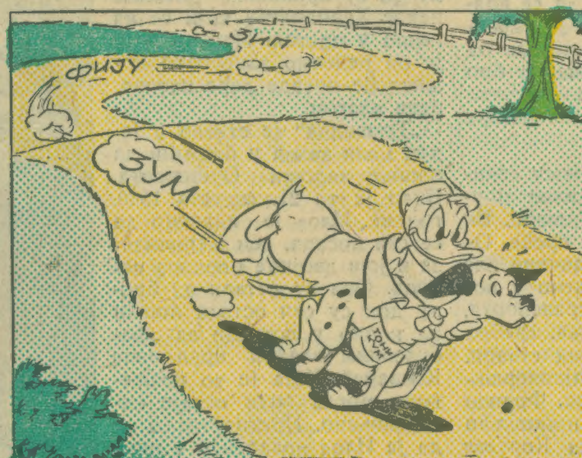

СПОРТ

ДНЕВНИК НАЈМЛАЂЕ ОЛИМПИЈСКЕ ПОБЕДНИЦЕ

Режисер Борис Ричков снимио је недавно филм о најмлађој олимпијској рекордерки, победници у прсном пливању на 200 метара, ученици деветог разреда основне школе Гаљи Прозуменшчиковој. Ричков се у току припрема и снимања спријатељио с младом спортисткињом тако да му је она чак показала свој дневник који је почела да води после Токија. Он је разговарао са Гаљиним тренером, њеним наставницима, другарицама...

ЗА СВОЈИХ шеснаест година ја сам већ много видела и, може се рећи, много доживела. Видела сам многе градове, како совјетске тако и стране. Искусила сам радост победе и горчину пораза... С једном девојчицом дружим се већ четири године, а с другом, тек што сам се упознала. Изгледало ми је да је нова другарица боља. Она се лепше облачи, уме лепше да се понаша с дечацима. Али затим сам схватила да она читаво време жели да свима стави до знања да се то с њом дружи не било ко, већ светска рекордерка. Да, преварила сам се. И због те грешке умало нисам изгубила истинског, правог пријатеља.

Разговор с Гаљином другарицом

— Вероватно да је тешко дружити се са олимпијском победницом?

— Она је за мене била Гаља а то је и остала. Само сад често путује. Седим тако сама у клупи и досадно ми је.

*

Одговарала сам алгебру.

Добила 5.

J. J. ме је похвалила.

Добила сам из алгебре 2.

По моме, J. J. је хтела да покаже да сам за њу исто што и сви остали ученици.

Разговор с наставницом алгебре

— Реците, како Гаља учи?

— Математика јој иде веома лако. Готово не мора ни да учи. А на контролним писменим испитима успева чак да и другима покаже.

*

Сећам се свог првог путовања у иностранство. И још на тако одговорно такмичење као што је првенство Европе. Зар сам мислила онда да ћу кроз годину дана морати да радим неколико пута више? Јер, онда ми се чинило да већ радим и тренирам веома много. Када се сад сећам свог првог путовања покушавам да замислим каква сам онда била. Сећам се свог првог банкета у иностранству. Неколицина странаца позивали су ме на игру, али ја нисам играла. Чинило ми се да сам премала, па сам их одбила. Чак сам и раније отишла с банкета. Отишла сам да спавам. Како ми је то сада смешно! Вероватно због тога што је веома пријатно сећати се детињства.

Дошло је писмо из Јапана од Норико. И поново сам разгледала фотографије снимљене у Јапану. Дуго нисам могла да заспим. Увек је пријатно сећати се победе. Много је већ прошло од тада, али се добро сећам токијског старта.

Дошли смо у базен рано. Не волим да гледам како други пливају јер се нервирам. Али, нисам имала шта друго да радим. Јелена Лукијановна ми је казала: „Иди, Гаљка, одспавај мало". Ја сам отишла, нашла себи место и легла. А онда, отварам очи, а Јелена Лукијановна ми говори: „Време је, Гаљка". Спавала сам готово два часа. Пред сам почетак Јелена Лукијановна ми је казала: „Главно је од самог почетка правилно лећи на воду и направити добар заокрет". А затим, имам једну ману: кад пливам, држим се саме ивице стазе. Најзад су нас позвали на старт. Пришла сам постољу и осећам како ми дрхте руке. Покушавам да то сакријем, смејем се, причам било шта. Противнице не смеју да виде да се бојим. А онда крајичком ока видим како Гримерова зева, затим Швеђанка, а за њом и све остале. Аха, мислим, и ви се мене бојите. Када се, нервирам и ја зевам. Затим је наређено: „На старт". Стала сам на постоље а у глави опет она мисао: правилно лећи на воду и направити добар заокрет. На победу нисам ни мислила. Пливати је било лако. После 150 метара видела сам да сам одмакла напред. Али, још нисам веровала у то да ћу бити рекордерка. Тек на 25 метара до циља схватила сам да ћу победити...

Разговор с тренером

— Јелена Лукијановна, које су најбоље Гаљине особине?

— Видите, Гаља је по својој природи борац. Још кад је имала 12—13 година такмичила се са одраслима и није падала духом кад је бивала побеђена.

По моме мишљењу човек не може да истовремено посвети исту пажњу разним пословима. То могу само изузетни људи у које ја не спадам.

Разговор с Гаљом

— Ти већ имаш све титуле о којима може да сања спортиста. Можда би требало да напустиш пливање и да живиш као све друге девојчице?

— Не могу да замислим како би било могућно не пливати. Било би ми некако празно. Као да сам отишла у пензију.

*

Све ми се више свиђа новинарски позив. Шта је то новинар? То је човек који много зна, који се среће с људима разних занимања, склоности, гледишта. Али, да бих постала новинар треба много да радим. Пре свега, треба што је могуће више да читам и бавим се руским језиком. Обећавам да ћу стремити том циљу. Чини ми се да је новинарство најправилнији пут у мом животу. Желим да пишем о спорту који ми је толико дао.

Разговор с Гаљом

— А зар се не бојиш да ће до Олимпијаде у Мексику стасати нове девојке с којима ће ти борба бити тешка.

— Ако се и не квалификујем за Мексико ипак ћу ићи на олимпијске игре као бивша рекордерка или, можда, као... репортер...

*

Уопште немам времена да пишем, спремам се за испите. Од такмичења у Ташкенту прошло је свега неколико дана, али ми је о томе некако тешко да пишем.

Путовање у Ташкент било је дивно. Сачекали су нас с букетима пламеног цвећа. А 9. маја били смо на војној паради. Сутрадан сам се припремала за такмичење које је почињало у 6 часова изјутра. Тог дана требало је да пливам 200 метара. Противнице су ми биле исте као у Москви. Нервирала сам се пре старта. Ја се увек нервирам пре почетка, чак и онда када изгледа да ћу победити као од шале. По моме, човек који се пред старт не узбуђује — то је човек коме је свеједно какав ће бити резултат његовог рада. Нервирала сам се и због тога што сам хтела да постигнем бољи резултат. Уопште нисам у доброј форми.

Други дан. Он је, као и први, протекао у припремама за такмичење. Али, пре старта сам се мање нервирала но претходних дана, можда због тога што сам сматрала да сам своју главну стазу, 200 метара, савладала и да ћу 100 метара препливати без напора. Данас не схватам зашто сам тако рачунала. Чињеница је да сам на старту била готово спокојна и — ево резултата: на тој стази учествовала је Светлана Бабињина и њој је успело да постави нов светски рекорд, а ја сам изгубила. Од срца се радујем због Светлане и њеног тренера, али јој истовремено мало и завидим на успеху.

Разговор с тренером

— Може ли Гаља да победи у Мексику?

— Мислим да може.

После 38 година трагања, један лекар најзад је наишао на траг блага Ацтека које лежи сакривено преко 400 година

НА ТРАГУ АЦТЕШКОГ БЛАГА

ДОКТОР Џозеф Марки, иначе лекар, у последње време постао је чувен као детектив-аматер. Он је после 38 година трагања најзад нашао део ацтешког злата које је опљачкао Франциско Илоа, десна рука шпанског освајача Кортеза. Вредност блага цени се на преко 10 милиона долара, али је то само један део. За осталим, већим делом, још се трага и верује се да ће и оно ускоро бити пронађено.

Др Марки има два доктората: из медицине и филозофије. Али поред тога он се још од ране младости бави археологијом, сваки слободан тренутак проводио је у природи трагајући за старим предметима. Обишао је готово цео свет, а у Кини је боравио више пута. Када се 1927. године налазио у близини вароши Оушенсаид, неки фармер му је показао кости које је нашао на својој њиви. У ствари то је била једна лобања са неколико других костију. Др Марки је послао на испитивање лобању и немало је био изненађен кад је добио извештај да је то лобања белог човека и да је стара најмање 400 година.

Ко је могао бити тај човек који је стигао на пацифичку обалу, само 40—50 година пошто је Колумбо открио Америку. У то време цео тај крај био је обрастао густом шумом и сем урођеника није било других становника.

Пажљивом студијом историје др Марки је утврдио да је Кортез после освајања Мексика 1521. године у неколико наврата одлазио тамо и пљачкао немилосрдно све до чега је могао доћи. Тако је и 1540. године предводио један поход. Међутим, услед болести он је морао да се врати у Шпанију док је експедиција, која се састојала од два већа и једног мањег брода, отпловила под заповедништвом његовог официра Франциска.

Посаду бродова нису сачињавали професионални морнари већ богати племићи. Експедиција је имала среће. Отете су велике количине злата које је претопљено у полуге ради лакшег транспорта, затим драгог камења, сребра и других скупоцених ствари. Али мада је био најповерљивији Кортезов човек, Франциско Илоа није ни помишљао да то благо преда Кортезу већ је намеравао да га задржи. Зато је све благо натоварио на велику лађу „Тринидад“ чију је момчад сам одабрао, док је остале две лађе послао у другом правцу. Од тог тренутка ништа се није чуло за „Тринидад“, Илоа и огромно богатство. Шта се са њим десило? Тајну је најзад успео да реши др Марки после много година трагања.

Несрећа на копну

Верујући да је стара шпанска архива једино место где се могу добити нека обавештења о „Тринидаду“, Илои и осталима, а како је говорио одлично шпански и португалски др Марки је кренуо у Мадрид и добио дозволу да мало завири у стару архиву. Ту је нашао безброј старих докумената, али оног што је њега интересовало није било. Ипак, он није губио наду. Распитивао се код неких пријатеља и они су му обећали да ће му помоћи. И заиста, 1951. године јавили су му да су пронашли дневник неког Хернандеза који се налазио у пратњи Илоа у који је он редовно записивао доживљаје посаде лађе натоварене златом.

„Тринидад“ је стигао у један мали залив у близини данашње вароши Оушенсаид. Било је то 21. августа 1540. године. Илоа је наредио да се сва посада, сем Хернандеза и још двојице морнара искрца. Они су остали на броду док су сви остали пошли на копно у потрази за „фабулозним златом краљевине Квивара“. Која је то краљевина могла бити остаје необјашњено. Претпоставља се да је Илоа поверовао у неку легенду која је у то време често препричавана.

Илоа је повео са собом 25 људи и пет жена и кренуо ка обали језера које се налазило тридесет километара од обале. Поред језера постојало је једно урођеничко село. Домороци су се брзо спријатељили са морнарима, давали им храну у замену за разне јевтине украсе које су морнари понели са собом. Контакт са бродом је стално одржаван; сваки други дан по један, од тројице који су били на броду, ишао је до логора и враћао се на брод.

Пошто није било друге воде сем језерске, то су Илоа и његови људи морали да пију ту воду као и урођеници. Међутим, вода је била загађена. И сам Илоа који је био необично снажан човек већ трећег дана пошто се разболео није могао да се дигне са постеље.

Сем Хернандеза и два морнара који су остали на броду сви су се други разболели. Ова тројица нису узимали храну и воду од урођеника и то их је спасло. Како се болест све више погоршавала Илоа је наредио Хернандезу да покупи све злато и друге драгоцености које су морнари имали код себе и да их сакрије на сигурно место. Када оздраве они ће га лако узети.

Хернандез је извршио наређење господара: злато и друге драгоцености закопао је под једно дрво, нешто даље од пећине. Осим тога Илоа је наредио да се умрли морнари сахране у заједничкој гробници. Илоа, који је последњи умро засебно је сахрањен. Од целе групе само су Хернандез и његова два пријатеља остали живи.

Пошто њих тројица нису могли сами да управљају великом лађом, узели су један чамац, у њега ставили нешто хране, воде и драгоцености и кренули да траже помоћ. Али, они се никад више нису вратили на напуштени брод на коме је остало велико богатство. Хернандез је стигао у Шпанију 1542. године и ту је ускоро умро. О „Тринидаду“ нико више ништа није чуо. Претпостављало се да га је нека јача бура потопила.

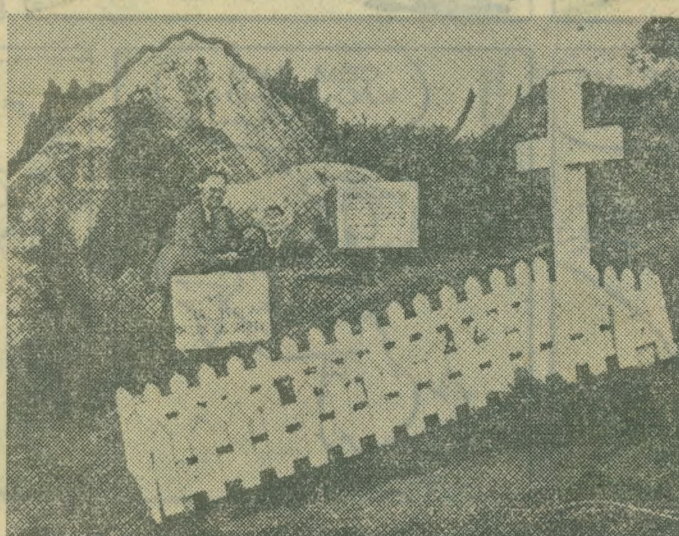
Пронађено злато

Чим је добио извештај о Хернандезовом дневнику др Марки је кренуо за Мадрид. У дневнику је било тачно назначено место где се налазила пећина у којој су морнари сахрањени. Такође је била приложена и једна мапа. Наоружан тим подацима др Марки се вратио у Америку и одмах кренуо да потражи пећину. После неколико дана трагања успех је био потпун. Др Марки је нашао тачно 24 лобање људи и 4 лобање жена од којих је једна била поломљена од удара као што је Хернандез описао у свом дневнику. Али, злата ту није било.

Већ у Мадриду др Марки је приметио да недостају неке странице дневника. Он је претпостављао да их је неко отцепио заједно са скицом места где се налазило злато. Крајем 1957. захваљујући трагању његових пријатеља, добио је др Марки једно препоручено писмо са скицом и страницама које су недостајале и тачним описом места где се благо налазило. Најзад после толиких година труд се исплатио. Наоружан једним детектором и потребним алатом са још тројицом пријатеља др Марки је одмах кренуо на посао. Није било потребно много лутати. Детектор је одмах почео да реагује чим су се приближили месту.

Одмах су почели да копају и брзо су наишли на златни новац. Вода је била однела највећи део земље испод које је новац лежао. Укупно су пронашли око 2.000 златног новца и то римских, енглеских и шпанских златника. Новац је лежао закопан тачно 417 година, али је био чист као да је ту јуче стављен. Његова вредност цени се на преко 250.000 долара.

Др Марки сматра да је пронађен само новац који су морнари понели са собом а да главна количина још лежи у иструлелом броду „Тринидаду“. Тосле тога отпочело је трагање за златом са брода. Многобројни гњурци узалуд су покушавали да пронађу олупине брода. У лето 1961. године једна девојка аматер-гњурац пронашла је десетак златника из истог времена из којег су потицали и златници нађени на копну. То је за др Маркија био сигуран знак да је на добром путу. Како су златници пронађени на око 200 метара од обале може се очекивати да гњурци, који се припремају да претраже целу околину, пронађу и сам брод и злато на њему. Вероватно је да се брод налази испод дебелог слоја песка, па га је зато тешко наћи.

ДР МАРКИ ПОРЕД ПЕЋИНЕ ГДЕ СУ ПРОНАЂЕНЕ ЛОБАЊЕ МОРНАРА ИЗ ГРОБА У КОЈИ ИХ ЈЕ САХРАНИО ХЕРНАНДЕЗ

Поново доносимо неколико кратких детективских прича-загонетки у којима се појављује ваш стари познаник инспектор Вернер. Верујемо да сте од њега већ научили да на сваки податак дат у причи и на цртежу уз њу обратите пажњу и да ћете, на основу њих, успешно решити сваки задатак. За оне којима то није пошло за руком одговоре дајемо на 14. страни.

СЛУЧАЈ ОДБЕГЛОГ РОБИЈАША

Из казненог завода побегао је опасан преступник. Данима је одбегли робијаш успевао да остане непримећен, али му је на крају крајева инспектор Вернер ушао у траг. Сместа се дао у потеру. У једном селу инспектору и његовом помоћнику испричали су да је заиста неки незнанац прошао туда пре 15 минута и да је отишао према њивама. Да, незнанац као да личи на човека на слици коју је у рукама држао инспектор Вернер.

Инспектор и његов помоћник похитали су у означеном правцу. Угледавши у пољу човека који је жњео лан, инспектор га је још издалека запитао:

— Хеј, пријатељу! Да ли је овуда малочас прошао висок, плећат мушкарац?

— Можда је и прошао. Не могу вам ништа одређено рећи. Немам ја времена да загледам сваког ко прође овуда — одговори човек и не дижући главу с посла.

— Велико ти хвала — довикнуо му је инспектор протрчавши крај њега. Међутим, наједном је застао, муњевитим покретом извукао револвер из џепа и бацио се на човека који је и даље жњео лан. — Руке увис! Умало ниси и мене преварио. Али, овог пута, уважени, није ти успело да умакнеш!

На основу чега је Вернер закључио да је пред њим одбегли робијаш?

Вернер и плашљиви муж

— Јуче сам се вратио кући с посла нешто раније но обично. Тек што сам сео за сто да вечерам кад је изненада нешто треснуло у соби моје жене. Полетео сам у њену собу и угледао на поду стару, скупоцену вазу до које је мојој жени необично стало. Ваза је била разбијена. У том тренутку из собе је истрчао неки човек. Потрчао сам за њим. Али, чим сам се нашао на улици замаглила су ми стакла на наочарима. Знате и сами да су вечери већ прилично хладне. Спотакао сам се о грабље, пао и — изгубио незнанца из вида. Преклињем вас да нађете провалника. Јер он је, очигледно, намеравао да нас покраде. Поред тога, како да објасним жени... а она се данас враћа од родитеља... како се ваза разбила.

— Не могу да разумем, господине, како се можете толико бојати своје жене. Ви покушавате да ме доведете у заблуду; измислили сте и неког провалника и да сте пали, мада би било много једноставније да признате својој жени да сте случајно разбили вазу.

На основу чега је инспектор Вернер закључио да је прича о провалнику измишљена?

Крађа и шахисти

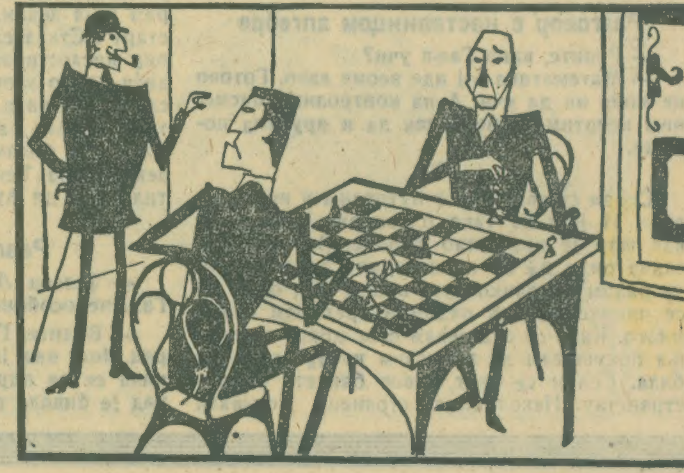
У ХОТЕЛУ „Зелена јела“ све је било спремно за велики банкет. Најстарији келнер је последњи пут отишао у подрум да би још једном проверио је ли припремљено довољно вина. И наједном... ужас! Недостајало је више од половине боца најскупљег вина!

Инспектор Вернер, који се сасвим случајно нашао у том граду, одмах је стигао у хотел и латио се истраге. Испитао је редом директора хотела, шефа сале, келнере, кувара и све хотелске госте који су се нашли у близини.

Ништа није успео да дозна. Настављајући истрагу, инспектор Вернер је завирио у једну од малих хотелских сала где су гости обично играли шах. Два мушкарца која су се у њој налазила играла су шах и инспекторов долазак очигледно их је прекинуо у игри. Они су шаховски мајстори, изјавили су, и дошли су у овај град на шаховски турнир који треба да почне за неколико часова. Пошто су допутовали раније но што је потребно одлучили су да мало тренирају и, ево, већ неколико часова не излазе из сале.

Вернер је већ хтео да им се извини и крене даље кад је обратио пажњу на један детаљ који је довео у сумњу њихову изјаву.

Шта је изазвало Вернерову сумњу?

ВЕНЕРА И РУКАВИЦЕ

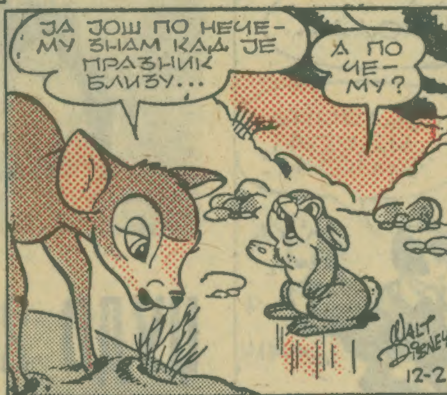
Играјући се једном на обали мора блиставом шкољком, богиња Венера посекла је прст. Одмах су притрчале млађе богиње и увиле јој уским тракама од ланеног платна не само тај прст, већ читаву шаку. Богиње су то урадиле тако вешто да се завој уопште није примећивао. Тако је постала прва рукавица.

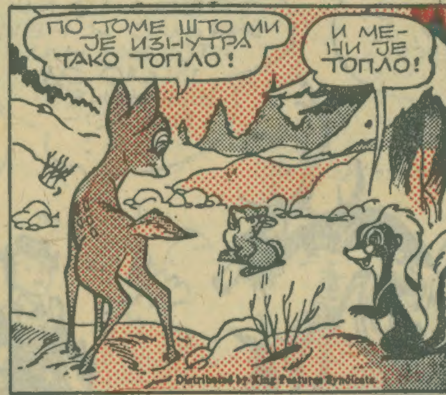
То је, разуме се, само легенда. Прве праве рукавице почели су да носе у 13. веку Венецијанци. У почетку су их правили од чипке. Венеција је постојбина и нарочитих рукавица „украшених" невидљивим ампулама са отровом. Помоћу таквих рукавица венецијански племићи ослобађали су се својих непријатеља. Ето због чега се ускоро појавио обичај да се при руковању рукавице скидају.

Walt Disney

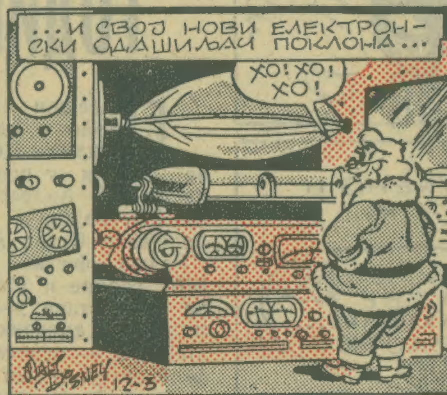
Бамбијева новогодишња авантура

СМРТ ПРВЕ СТЈУАРДЕСЕ

Жена која је „изумела" позив стјуардесе у авионима и била прва стјуардеса, умрла је недавно као шездесетогодишња старица у Тер Оту, у америчкој савезној држави Индијани.

Пре 35 година болничарка Елен Черч Маршал дошла је на идеју: путовање авионима биће много пријатније ако се о путницима буду старале младе и увек љубазне девојке. Своју идеју Елен је продала једној америчкој авионској компанији која је њу одмах узела у службу. Као прва стјуардеса она је 15. маја 1930. године летела једним тромоторним авионом типа „боинг". За време тог првог лета бринула се о удобности једанаест путника.

БЕСМИСЛЕНИ РЕКОРДИ

Педесет осмогодишњи Американац Дикси Бленди преседео је сто дана и ноћи на малој платформи на врху једног јарбола. Тиме је Бленди потукао досадашњи и свој и светски рекорд у седењу на јарболу који је износио 79 дана. Своју нарочито конструисану катарку Бленди је поставио усред једног забавног парка у Копенхагену.

Када је сишао са катарке, Бленди је био богатији за око 20 милиона динара: толико је добио од управе забавног парка. Пре повратка у САД Бленди је изјавио да намерава да постави још неколико светских рекорда.

„Најпре ћу 25 дана да возим бицикл, затим ћу 50 дана непрекидно да останем за воланом аутомобила, и на крају ћу без престанка да се пењем уз неки брег и силазим низ њега, све док не постигнем број успона којим се не може похвалити ниједан други човек".

Дикси Бленди је од постављања бескорисних рекорда створио себи занимање. На ту идеју дошао је случајно. Једном је Бленди оправљао нешто на врху једног јарбола за истицање заставе и — заспао на пречки. Када се пренуо из сна угледао је гомилу света окупљеног око јарбола. То му је дало идеју да се више новца може извући из људске радозналости него из — рада.

ЉУДИ И ЖИВОТИЊЕ

У Немачкој је недавно испитано јавно мишљење о љубави људи према животињама. Анкета је извршена међу 20.000 особа оба пола да би се сазнало којим су животињама из зоолошког врта наклоњени мушкарци а којима жене. Одрасле особе највише воле мајмуне, а после њих слонове, медведе, фоке, јелене, срне и птице. Жене нарочито показују велике симпатије према мајмунима, док мушкарци више воле дивље звери: лава, тигра и леопарда.

Показало се да мали број људи воли змије, гуштере и крокодиле. Одрасли не воле много ни жирафе, камиле и ламе, али зато ове три животиње воле деца.

СЛИКА ЗЛА СРЦА

Врба, гледајући да трн свакога, који покрај њега прође, закачи за хаљине, упита га:

— Зашто туђе хаљине вучеш к себи и зар су ти потребне.

— Нису мени потребне хаљине, одговори трн, него ми је мило да их дерем и парам.

*

Ова басна је слика зла и пакосна срца које без икакве користи налази проклето задовољство да другоме зло и штету наноси.

Уређује: Паја Патак

Штеди снагу

На часу фискултуре дечаци леже на леђима и сви раде вежбу звану „бицикл". Само Гаја лежи мирно и не покреће ноге.

— Зашто и ти не тераш бицикл? — пита га наставник.

— Мени то није потребно јер ја сад идем с бициклом низбрдо па не морам да окрећем педале.

Зна шта га чека

— Мићо, како ти се допада штоф за моје ново одело? — пита Мики сестрића.

— Одличан је — одговори Мића.

— Ти га ниси честито ни видео. Погледао си само наличје.

— Па ти знаш, ујка Мики, да ја увек добијам твоја превврнута одела. Мене занима она страна која ћу ја да носим.

Штедише

Једног лета одлучио је Паја да пошаље на 15 дана Гају, Влају и Рају са неком дечјом колонијом на логоровање. Размишљао је: „Деци ће логоровање користити, цена није висока јер се уплаћује свега десет хиљада по детету, дисциплина је кажу на висини, а и ја ћу се одморити од њих и њихових несташлука". Није прошло ни пет дана од њиховог одласка кад је Пата примила дописницу у којој је стајало:

„Драга тета Пато, реци ујка Паји да знамо како ће идућег лета моћи да уштеди 30 хиљада динара. Воле те Раја, Гаја и Влаја".

Умесно питање

На часу зоологије наставник говори о комарцу. Кад је завршио предавање каже:

— Децо, ако вам нешто није било јасно или ако желите да знате нешто више о овим инсектима који нам често загорчавају летње вечери, слободно питајте.

На то се диже Влаја и запита:

— Објасните ми само нешто, молим вас. Ако комарац слети на коприву да ли ће коприва ожарити комарца или ће комарац да уједе коприву?

Радар и за кишу

Једна америчко-јапанска научна експедиција која на Хавајима проучава настајање топлих тропских пљускова, опремљена је специјалним радарским уређајем помоћу којег може тачно да се измери чак и величина водених капи у кишоносним облацима. Поред тога, апарат истовремено мери брзину којом кишне капи падају, правац и брзину ваздушних струјања као и промене у кишним облацима. Стручњаци тврде да овакви радарски уређаји имају све већи значај у метеорологији, нарочито за доношење средњорочних временских прогноза.

КИТ ОНЕСПОСОБИО БРОД

Совјетски брод за лов на китове „Циклон" нашао се беспомоћан усред северног Пацифика, неспособан за маневрисање, и то стога што га је оштетио један кит — главата уљешура. Осамнаест метара дугачког морског џина погодио је непрецизно усмерен харпун и то је толико раздражило кита да је налетео право на брод. „Циклон" је морао бити одвучен на оправку.

КЊИГА БЕЗ ЈЕДНОГ СЛОВА

Карлосу Ибањезу, књижару из Барцелоне, досадило је да увек продаје само књиге других људи. Наљутио се и — почео сам да их пише. Писао је, писао и написао укупно 28 књига: онолико књига колико у шпанској азбуци има слова. А сад тек долази оно најзанимљивије: у свакој од својих књига Ибањез је потпуно изоставио по једно слово. „Најтеже је било одрећи се слова „а" — каже данас, после обављеног посла, овај необични аутор чије су књиге нашле читалачку публику.

ПУТЕМ МИЛОСКЕ ВЕНЕРЕ И МОНА ЛИЗЕ

Ових дана креће и таписерија из музеја у Бајеу, у Француској, за Америку где треба да буде привремено изложена, попут Милоске Венере у Јапану (прошле године) и Ђоконде у САД, 1963. године.

Ова чувена зидна слика која потиче из 1033—1092. године, представља вредно уметничко дело а на њој је приказано освајање Енглеске од Нормана.

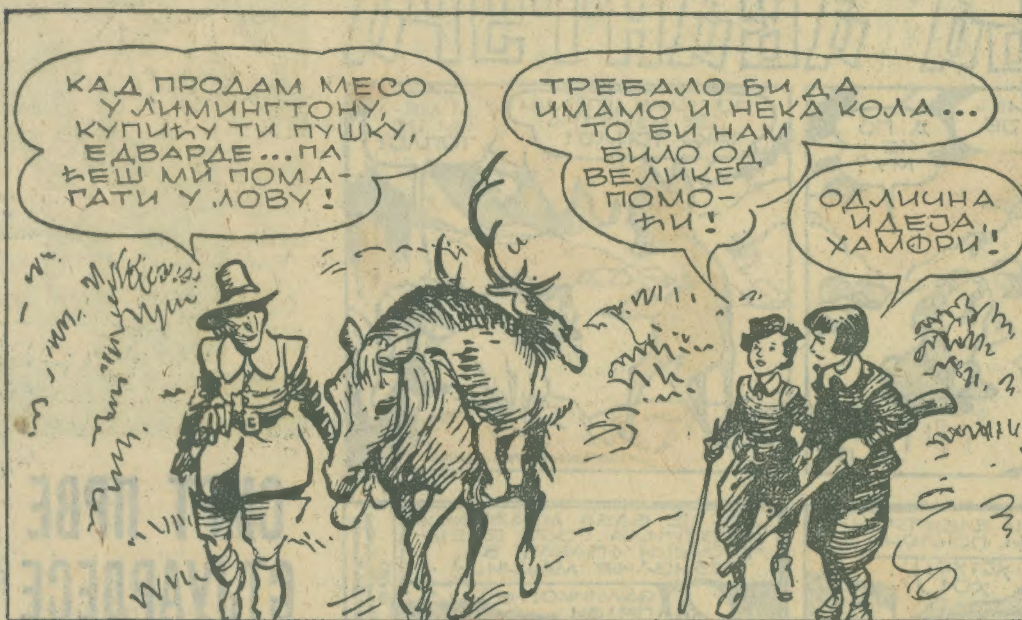
Тапет је дугачак 70 метара а на њему је приказано 626 људи, 190 коња, 35 паса, 506 разних животиња, 37 судова, 37 споменика, 37 дрвета или група дрвећа у бојама од брикцрвене до сивоплаве, преко зелене, плаве, црвене и светложуте.

ДОСЕТЉИВИ ПРЕДСЕДНИК

Председник општине једног малог места у округу Ардеш у Француској недавно је био позван да пресуди у спору који се водио између његова два сељана: коме припада једна овца са густим руном.

Да би спор решио на најповољнији начин председник нареди да обојица изведу своја стада оваца на јавни трг а он испред себе стави спорну овцу. Тада из једног од стада изађе јагње и поче да сиса овцу коју је држао председник. Свима присутнима било је јасно чија је овца.

ДЕЦА ИЗ НОВЕ ШУМЕ

ЏУДО 2000. ГОДИНЕ

Последњи кадрови научно - фантастичног филма „Десета жртва", довели су познате глумце Урсулу Андрес и Марчела Мастројанија на римске рушевине Остиа Антика.

Радња филма догађа се 2000. године и Марчело треба да постане десета жртва модерне амазонке Урсуле Међутим — они се заљубљују једно у друго. Да би видели ко ће из ове игре љубави и смрти изаћи као победник они се боре убилачким оружјем у супермодерном џудо стилу.

На крају побеђује љубав, која на срећу наставља да живи у свету 2000. године.

ПРИРОДА ЈЕ БОЉИ ЛЕКАР ОД ЧОВЕКА

Један фармер у Тексасу нашао је лане које се тешко повредило прескачући жичану ограду и превио му рану. Али, само што се он удаљио, лане је скинуло завој, затим језиком склонило длаку од места где се повредило и легло на сунце. Неколико дана касније оно је било потпуно здраво што свакако не би био случај да га је фармер и даље лечио.

Припитомљена веверица скачући сломила је ногу. Власник је хтео да јој помогне и да јој стави ногу међу две дашчице као што је то лекар учинио кад је његово дете сломило ногу. Међутим, веверица се није дала лечити, лежала је неколико дана мирно и нога је сама зарасла. Уопште животиње на разне начине брину о свом здрављу. Многе од њих стављају чисто лишће на рану и тако је заштићују од прљавштине. Медвед обично преко лишћа ставља једну врсту иловаче која убрзава зацељивање. Мајмун зауставља крв на тај начин што притиска место око ране рукама, а затим ставља чисто лишће преко повреде.

И птице се у таквим случајевима такође довијају на разне начине. Дивља ћурка кад сломи крило изабере добро сакривено место и, пошто обезбеди нешто хране, остане ту неколико дана док јој крило не зацели. Детлићи стављају иловачу око сломљене ноге, односно чине исто оно што и лекари који облажу преломљени део тела гипсом. Повређена дивља животиња одлази на неко забито место, ту бира одређену врсту специјалних трава које једе и тако се лечи. Мачке и пси једу траву када се не осећају добро, дивљи медведи купине и јагоде, а јелен младу кору дрвећа и гранчице.

И птице и животиње с непогрешивом тачношћу знају које траве лече коју болест. Индијанци су справљали лекове од трава посматрајући управо животиње. Видели су како медведи ваде корење папрати и једу га кад су болесни. Кад их уједе змија отровница, вукови једу корен једне биљке и то их спасава сигурне смрти.

Кад има температуру животиња изабира место поред реке у дебелом хладу. Тамо лежи у миру, пије стално воду а не једе готово ништа све док се не излечи. Међутим, кад животиња пати од болова костију она тражи место где има доста сунца као да зна да је топлота најбољи лек за лечење разних реуматичних обољења.

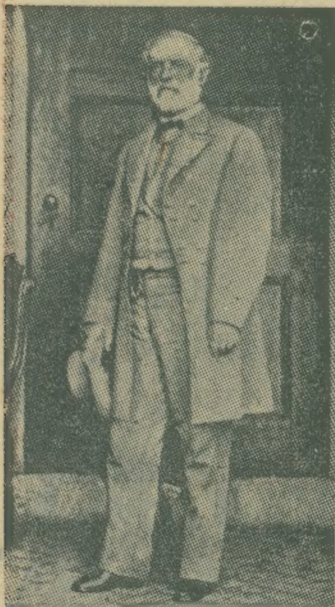
Гризли медведи кад остаре радо се купају и то чине од раног пролећа па све до касне јесени. После сваког купања они се осећају много свежији и расположенији. Очигледно да и они знају за рекреацију. И друге животиње као и птице воле да се купају. Њима купање користи да се ослободе разних инсеката који се завуку у длаку или перје одакле их је тешко отерати. Кад се деси да у близини нема воде животиње и птице се „купају" у песку или прашини, па чак и блату. Главно је на неки начин отерати уљезе.

Исто тако животиње и птице добро знају кад коју храну треба јести. Са променом сезоне мења се и исхрана. Јелени ће превалити и стотине километара да нађу воду у којој има креча који је неопходан за растење рогова. Без креча рогови закржљају а они су им и те како потребни за одбрану од старог непријатеља — вука.

И птицама је потребан креч за формирање љуске на јајету. Зато многе птице превањују и по неколико стотина километара да би дошле до морске обале где лове школьке које их снабдевају потребним кречом.

Судећи по свему овоме изгледа да су људска бића током историје имитирала животиње у лечењу: коришћење разних биљки и трава, чист ваздух и потпуни мир су и данас важни услови да се излечи нека болест. Само, човек је пронашао нове, ефикасније лекове док су животиње и птице остале и даље код својих старих опробаних лекова.

РОЂЕН ПОСЛЕ САХРАНЕ СВОЈЕ МАЈКЕ

МОЖЕ звучати чудно али је истинито. Познати амерички ратник и истакнути командант јужњачке војске у америчком грађанском рату Роберт Ли рођен је годину дана после сахране своје мајке.

Мати генерала Лиа била је врло нежног здравља тако да је породични лекар морао стално да бди над њом. Добијала је честе нападе каталепсије. Један од тих напада био је изузетно жесток. Завршио се њеном потпуном укоченошћу и хлађењем тела. Лекар је констатовао смрт. Покојница је обучена у погребне хаљине, њено тело је стављено у ковчег и обављена је церемонија сахране. Ковчег је спуштен у породичну гробницу.

Извесно време после обављене погребне свечаности један гробар који је постављао цвеће на оближњем гробу чуо је довикивање у помоћ које је допирало из тек затворене породичне гробнице Лијевих. Отворио је гробницу. У њој је лежала жива покојница.

Несрећна жена се опоро опорављала али је годину дана после сопствене сахране толико ојачала да је донела на свет здраво мушко дете. Тако се 9. јануара 1807. године родио будући генерал Роберт Ли.

ВРЕДНИ СТУДЕНТИ

Француски омладинци и студенти којима је потребан новац прихватају се данас сваког посла. Тако је у јесењој берби грожђа у Шампањи, Бургоњи, Воклузу и Жиронди учествовало преко хиљаду студената и студенткиња. Они су радили 10 до 30 дана и били су плаћени по синдикалној тарифи што је знатно побољшало стање њиховог буџета пред почетак нове школске године. Изгледа да су студенти у Француској стекли углед као добри радници и зато се траже за најразноврсније послове.

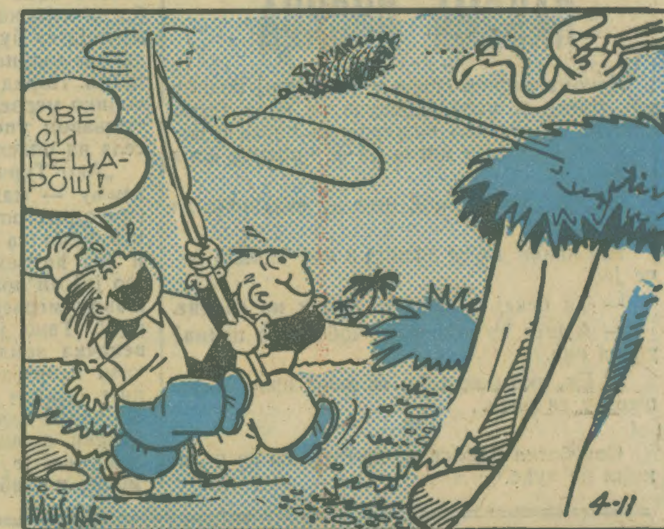

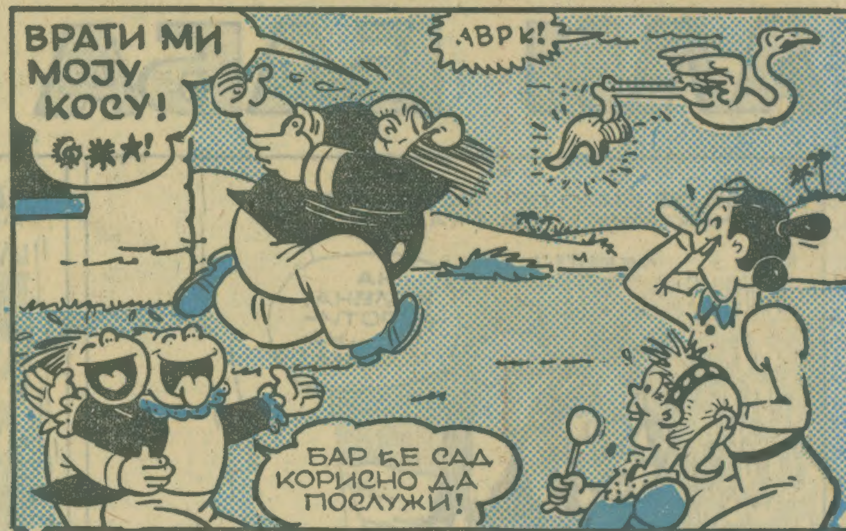

ДА ЛИ ЈЕ »КРИВО« СУНЦЕ

Брод је пловио океаном строго одређеним курсом. Небо је било ведро, дан без ветра. Изненада је стрелица компаса заиграла. Шта је то? Лежиште магнетске руде у океану? Истовремено је и радиста пао у очајање, нема везе ни са обалом ни са другим бродовима. Проверили су апаратуру. Квара није било.

Људи на броду нису знали да се баш у то време, далеко од поларног круга, на Алтају изненада појавила на ноћном небу северна светлост.

Узалудно је тражити на Земљи узроке ових и сличних необичних појава. „Криво" је Сунце. Пре но што је избила магнетска бура и пре но што је дошло до прекида радиовезе научници су приметили на Сунцу групу мрља и светле ерупције изнад њих. Када на Сунцу има много пега и експлозија каже се да је Сунце „ускомешано". Приближно за седам година Сунце се умири, а још кроз четири године настаје период најјачих комешања. Те промене на Сунцу утичу на живот на Земљи. Неки научници сматрају да постоји веза између оног што се догађа на Сунцу и — дебљине годишњих прстенова на стаблима џиновских америчких секвоја. Говоре чак да постоји веза између нивоа воде у афричком језеру Викторија и ерупција на Сунцу. Да би се тачно установило како Сунце утиче на Земљу потребна су стална осматрања Сунца. А то није лако. Дан се смењује с ноћи, лето са зимом. Сунце се сакрива иза облака. А можда се баш тада на њему догађа нешто занимљиво!

Прва Међународна геофизичка година обухватила је и 1957. и 1958. годину. Тада је на Сунцу највиша било ерупција и научници су о њима сакупили многе податке. Али, како дознати која је ерупција изазвала ову или ону ненормалну појаву на Земљи? Одлучили су да организују још једну годину посвећену проучавању Сунца — Годину Мирног Сунца када су ерупције ређе и када се лакше могу пратити њихове последице на Земљи.

У јединственом програму рада Године Мирног Сунца учествују научници из шездесет земаља. У тренутку кад јапански астрономи заврше осматрања, укључују апаратуру совјетске станице на Далеком истоку. У осам часова по нашем времену преузимају „стражарење" астрономи у Ташкенту. Тако се штафета предаје све даље, око читаве Земљине кугле. Међународна Година Мирног Сунца завршиће се 31. децембра.

УБРИЗГАНИ ИНТЕЛЕКТ

Стефан Заменхов, професор Калифорнијског универзитета успео је да повећа тежину мозга код лабораторијских пацова за 20 одсто. То је постизао на следећи начин: користећи чињеницу да се развијање можданих ћелија код заметка пацова одвија између 7. и 21. дана од зачећа, научник је у том периоду убризгавао пацову-мајци одређени хормон раста. Када су младунци дошли на свет Заменхов је утврдио да су његове инјекције не само повећале општу масу мозга већ су, а то је главно, повећале и број нервних ћелија по јединици мождане запремине.

Пацови са тако вештачки увећаним мозгом показују већи степен интелигенције од обичних пацова. Тако, на пример, они брже проналазе пут кроз лавиринт него друге животиње из лабораторије.

ПРИРОДА ПРОНАЛАЗАЧ

Природа је веома „мудра“ — погледајте само кљунове рода, шљука и многих других птица. Да ли вас је икада родин кљун подсетио на нешто? Вероватно сте и ви запазили да има кљунова који личе на добро конструисане апотекарске пинцете код којих горњи део на нарочит начин прилеже на доњи. Захваљујући таквим кљуновима птице могу да ухвате и сићушне инсекте.

ЛАКОМА ЛИСИЦА

Лакома лисица спази у чобанској колиби сир, млеко и месо. Провуче се кроз тесно оканце, па се тако наждере да после с пуним трбухом није могла да се провуче кроз оканце.

— Јао мени јадној, шта ћу сад, поче да кука.

Тад наиђе друга лисица и кад је виде рече јој:

— Ти чекај ту док ти трбух не спадне.

— А шта ћу ако дођу чобани са псима? упита она.

— Ех, ако они дођу ти знаш врло добро што ће ти бити.

*

Ова басна односи се на оног ко се полакоми на туђе.

КРЕСОВИ НАД СЛОВЕНАЧКОМ

На граничним, истакнутим местима, у словеначким земљама, нарочито онима које су биле у непосредном додиру с турском границом — постојао је посебан систем сигнализације која је указивала на опасност од турских напада. Јер, како каже једна стара словеначка књига, „Турчин је најближи, најстрашнији и најопаснији непријатељ Војводине Крањске. Тамо у Хрватској постоје храбри јунаци, који су му први на удару те нашу земљу од њега својом срчаношћу бране. Али се крволочни вук може да провуче и да продре у земљу Крањску“.

На својим завојевачким походима јаки турски одреди продирали су све до Корушке, већ од почетка XV века. Пљачкали су, палили насеља и хиљаде сеоских житеља одводили у ропство. У словеначком народном предању ти догађаји усекли су дубоке трагове, па су касније обрађивани и у књижевности (романописац Јурчић и др.). Од XVI века словеначке земље опасале су се дуж границе према Хрватској ватреним сигналима, такозваним кресовима, који су паљени кад год би запретила опасност од турских упада.

Чувени историчар словеначких земаља Јанез Валвазор у свом великом делу „Слава Војводине Крањске“ (1689) посебно је истакао значај ових кресова за одбрану од турских напада. На врховима високих планина биле су смештене велике гомиле сувог дрвета, лишћа и маховине, с доста црногоричине смоле да би се оваква ломача што пре могла упалити. Поред ових громадних стогова, који су понекад износили и по стотину возова лако запаљиве грађе, даноноћно је бдела стража састављена од околних сељака који су будно мотрили на планинске пролазе и долине кроз које би Турци могли продрети. Поред кресова било је увек и по неколико мерзера (прангија) — који су својом тутњавом упозоравали житеље словеначких села на опасност.

„Ако Турчин хоће да продре у крањску земљу — каже се у једном старом словеначком летопису — с планинских висова приметићемо га одмах, запалити свој крес — и сва ће земља убрзо планути кресовима, јер јој ми први с границе дајемо знак, и тутњавом мерзера и великом димљивом ломачом“. Тако је за два-три часа читава словеначка земља бивала обавештена да наилази непријатељ. Затваране су градске капије, сељаци се скривали у густе шуме и непроходне планине, а пролази, нарочито планински, зајажавани кладама и стенама. „Непријатељ је продро у земљу, склонимо немоћне и слабе, а ми снажни да му се супротставимо!“, — јављали су кресови с планинских висова. И тамо од Метлике, у близини данашњег Карловца, па до Љубљане, Бледа, Јесеница и даље у Корушку — муњевито се ширио глас да је земља у опасности. „Страшно је видети како горе планински висови, грувају мерзери, а звона звоне на узбуну. И још је тужније видети збегове како напуштају своја родна села и стазама замичу у густе шуме и у планине“.

Године 1431. Турци су у великим пљачкашким одредима преко реке Купе продирали у Словенију, Карловац, касније моћно одбрамбено утврђење, у то време још није постојао, и Турцима је био отворен пут преко Купе у словеначке земље. Метлика је била прва на удару. Страшни освајачи убрзо су је заузели, до темеља спалили, „побили старо и младо, мушко и женско, опљачкали цркве и све благо“.

Поучени овим искуством почели су Словенци палити кресове по планинским висовима. Већ идуће године (1432) — Крањци и Корушци успели су да порaзе један велики турски пљачкашки одред и присилили га да напусти сав плен и робље — „и да мало који од ових агарјама изнесе живу главу из крањске земље“

Занимљиво је споменути да се већ у то време међу Словенцима говорило о једном великом јунаку који је уназад педесетак година убио „Цара Амурата“. Тачно знање о томе било је нејасно, далеко, мутно, али је храбрило све оне који су се супротстављали све чешћим турским упадима у словеначке земље. Јанез Валвазор, у већ поменутој „Слави Војводине Крањске“, говорећи о словеначким борбама против Турака, каже: „Године 1388 (!) један Хрват именом Мило Кабиловић жртвовао је свој живот за цело хришћанство и посебно за добро свога господина и Деспота када је троногога турског Амурата копљем пробо. Човек би помислио да је Сцеволина душа шикнула у храброг Хрвата, јер се овај обесмртио најславнијим од свих славних подвига. И већи је од Сцеволе, а за награду добио је вечно сећање и дивљење у свем хришћанском свету. Тело његово Турци су исекли на комаде...“ Без обзира што је и Валвазор, иако историчар и учен човек, понегде погрешио у овом свом наводу, значајно је то што је он у свом делу прихватио и најлепшим речима, иако укратко, забележио већ два века у словеначком народу распрострањену легенду о српском витезу Милошу Обилићу.

Током XV века словеначке земље тешко су страдале од турске најезде. Често су узалуд паљени кресови по планинским висовима и од тутњаве мерзера одјекивале стене и хриди. Сељачки народ био је немоћан да пружи отпор силном непријатељу који је с много хиљада најкрвавијих пљачкаша надирао у његову земљу. Феудална господа била су преслаба да са својим ратницима пруже одлучан отпор снажном и фанатизованом непријатељу.

Од године 1408, па све до краја XV века словеначке земље биле су стално изложене турским нападима. Под Љубљаном су се Турци први пут појавили 1415. године, а шездесет година касније држали су је подуже у опсади. На ту турску опсаду Љубљане задржало се у словеначком народу сећање неколико векова, као и на њихов страшан поход у Корушку, из које је одведено у ропство више од десет хиљада њених житеља.

Од 1469. Турци су све жешће продирали у Словеначку, и тако све до краја XV века, готово без престанка, из године у годину. „Кресови на нашим планинама горе дању и ноћу, и не стижемо да нагомиламо дрва и маховину, да накупимо смолу — и биће нас све мање који ћемо их палити“, каже се у једном запису.

У XVI веку јењавају турски упади у словеначке земље, па су се отада и кресови по њеним планинским врховима мање палили као знак узбуне и припреме за одбрану од непријатељских упада.

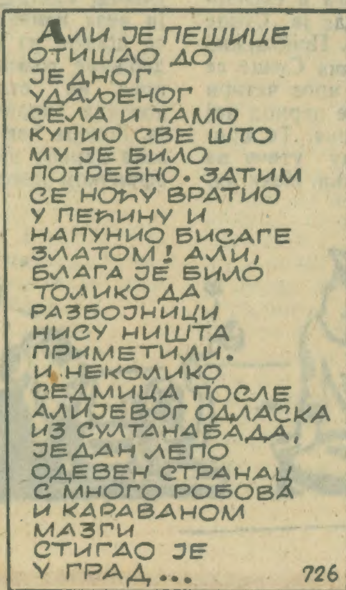
АЛИ БАБА И ЧЕТРДЕСЕТ РАЗБОЈНИКА

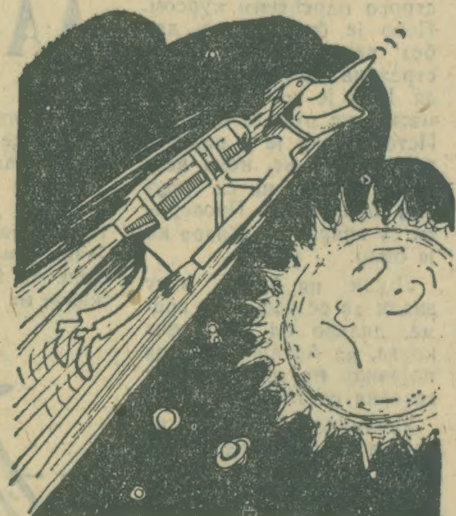

ТРКА КРОЗ КОСМОС

Летети кроз космос брзином од 107.200 километара на час! Тешко је чак и замислити такву брзину. Па ипак, сви ми који живимо на Земљи летимо кроз космос баш том брзином. Јер, том брзином се креће наша планета кружећи око Сунца и ми сви држимо с њом темпо: и кад радимо и кад једемо и кад спавамо, мада то не примећујемо и не осећамо.

ХАЈДУК ВЕЉКО

црта и пише Ђ. ЛОБАЧЕВ

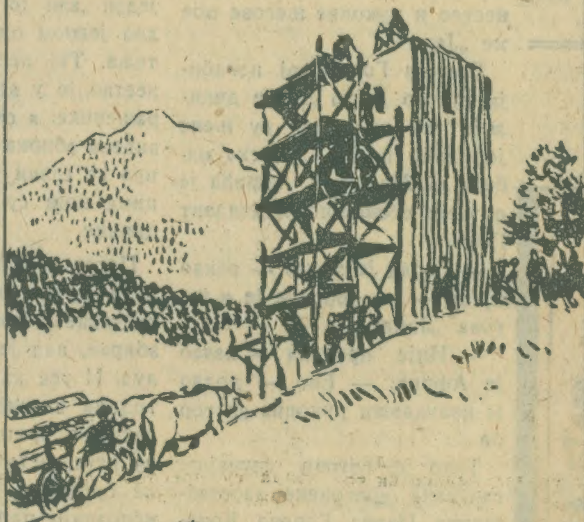

Пазванџија дође из Видина с великом војском, али не хтеде гонити устанике већ им посла поруку.

Подмукло Пазванџијино дело имало је, на несрећу, успеха народ, вођен неодлучним људима, поплашио се.

ШАХОВСКА КАРИЈЕРА ВЕРЕ МЕНЧИК

Менчикова се поново нашла у Москви 1935. године. Дошла је са позивницом за учешће на великом турниру где су се окупили готово сви најјачи играчи света. Колико је било интересовање за турнир сведоче два податка: 200 домаћих и страних новинара свакодневно су слали вести са турнира, а на благајни турнирске сале стално је било истакнуто обавештење да су карте распродате.

Мимо очекивања турнир се одвијао у знаку пораза једине жене учеснице турнира. И поред срдачног дочека, и пажње којом је била окружена, Вера није могла да нађе снаге за игру. После дугог одсуствовања из града у коме се родила и провела године ране младости, никако није могла да се концентрише искључиво на шах. Обилазила је Москву, трудила се да препозна крај у коме је живела и тако често бивала одсутна од напорне борбе на 64 поља. Поред тога овде су и услови били тежи: играло се од 16 до 24 часа са прекидом између 21 и 22 часа. Ипак „шаховска амазонка“ је своју снагу показала на једној симултаној утакмици коју је одиграла са 10 изабраних московских шахисткиња. Добила је 9 партија, док је једну ремизирала.

СЕДАМ ПУТА ПРВАК СВЕТА

Међународна шаховска федерација одржавала је свој четврти конгрес у Лондону од 18. до 31. јула 1927. године. Једновремено с њим била је организована Прва шаховска олимпијада и Прво појединачно првенство света за жене. На њему је учествовало 12 шахисткиња. Вера Менчик је на турниру сматрана за представницу Совјетског Савеза па је као таква била и уписана у турнирску табелу. Заблуду је изазвало њено одлично познавање руског језика и слабије владање енглеским. На турниру је она победила врло убедљиво са 10,5 поена испред Бешкове (Шведска) са 9. Друго женско првенство се одвијало 1930. године у Хамбургу. Оно је окупило само 5 учесница које су играле двокружно. Менчикова је освојила 6,5 поена и прво место, па је њено име по други пут уписано на прелазном пехару. И треће првенство је окупило само 5 шахисткиња. То је било у Прагу 1931. године где је Менчикова у правом смислу речи тријумфовала. Добила је свих осам партија и претекла другопласирану Волф-Калмар за читава 4 поена. Наредно првенство света одиграно је у Фолкстауну 1933. године. Овога пута на окупу се нашло 7 шахисткиња које су опет играле двокружно. Менчикова је поновила успех из Прага и освојила свих 12 поена. Као четворострука првакиња она је у пролеће 1934. године бранила у Ротердаму титулу у мечу са Соњом Граф-Стивенсон. Пошто је однела победу од 3:1 учествовала је следеће године у Варшави на Петом првенству. Поред ње на овом такмичењу друга представница Чехословачке била је њена сестра Олга. Између десет шахисткиња које су играле једнокружно Вера је однела свих 9 поена. Герлецкаја (Пољска) имала је 6,5; Гарум (Аустрија) 6, а Олга Менчик 5,5. Вера Менчик је титулу првакиње света бранила и у другом мечу са Соњом Граф-Стивенсон. Од 26. јуна до 17. јула 1937. године аустријски град Семеринг је био место где је у мечу од 16 партија Менчикова доказала да титула првакиње треба да остане њој. Графова је за цело време такмичења непрекидно пушила, између потеза налазила се у гледалишту, била увек спремна на разговор. За то време Менчикова је потпуно мирно седела за таблом. Крајњи резултат меча био је 9:2 у корист Вере Менчик уз 2 ремија. Непосредно после ове победе игран је Шести шампионат у Стокхолму. 26 шахисткиња из 16 земаља одиграло је од 31. јула до 16. августа 1937. године 14 кола по швајцарском систему. Менчикова је добила свих 14 партија и право да се њено име и по шести пут упише на прелазном пехару. Њена сестра Олга поделила је 17—20. место са 6,5 поена.

(Свршиће се)

ШТА ЈЕ СОЛРЕСОЛ?

За последња три века било је „рођено“ око 250 предлога за вештачки међународни језик. Међу њима било је и употребљивих и необичних, а судбина им је била свима иста: пали су у заборав. Тако је заборављен и „музички“ језик солресол.

Своју прву студију о солресолу Француз Сидр објавио је 1817. године. Током наредних четрдесет година угледали су свет теорија, граматика и речник, а 1866. у Паризу се појавило и целокупно издање Сидрових дела.

Основ Сидровог солресола чинило је седам основних музичких нота. Оне су у ствари биле слогови из којих су се састављале речи. Тако је, на пример, нота „си“ означавала „да“, „до“ — не, „ре“ — и, „ми“ — или, „сол“ — ако, „доре“ — ја, „доми“ ти, „дофа“ — он, „редо“ — мој.

На новом вештачком језику могло се писати и говорити, а реченица се на солресолу могла отпевати и одсвирати на било ком музичком инструменту. Поред тога, свака нота могла се заменити једном од седам основних боја спектра и у том облику нови вештачки језик могао се искористити за достављање порука и на даљину.

Солресол ипак није био прихваћен: било га је теже савладати од било ког страног језика.

НЕОБИЧНА СУДБИНА ДВА КЊИЖЕВНА РУКОПИСА У НОБ

»ЈАМА« И »ЛАСТА У МИТРАЉЕСКОМ ГНЕЗДУ«

Ушанчени у бункерима и утврђењима у Бихаћу и око града, усташки злочинци су чврсто веровали да партизанска војска никада неће смети да удари на то њихово упориште. Међутим, 2. новембра 1942. године јединице наше војске напале су Бихаћ, а 4. новембра у 16 часова, после жестоких борби које су трајале 42 часа, ослобођен је град са 32 околна села.

У ослобођеном граду, у ћелијама бихаћке куле, тамо где су злочиначке легије усташког „генерал-поручника витеза" Лакса мучиле и клале Крајишнике, Иван Горан Ковачић је крајем јануара 1943. године писао последње стихове своје поеме „Јама".

У Бихаћ је стигао и Владимир Назор. На академији у његову част, Горан је читао своју поему „Лешеви путују". Једно време је са старим Назором, као гост друга Тита, боравио у замку средњовековног града Острошца, на левој обали Уне, изнад железничке станице Србијана, одакле је врховни командант руководио дејствима јединица на периферији велике слободне територије.

Последњих дана јануара Горан је кренуо на далек пут ка Црној Гори. Били су то у ствари први дани велике битке за рањенике на Неретви. У тим тешким данима Горан је уз пут, у једној пећини поред Ливна завршио поему „Јама" и једне вечери је прочитао Вјекославу Африћу, с којим је у то време био готово стално заједно. Сутрадан је Афрић преписао поему. Диктирао му је сам Горан. Пошто је препис завршен, песник је проверио његову тачност.

Тако је настао други примерак поеме, потпуно веран оригиналу. Узимајући тај други примерак Вјекослав Афрић није ни слутио од каквог ће то значаја бити. Тада је мислио да му рукопис може послужити само као глумцу за читање поеме на приредбама и другим скуповима. Према жељи аутора први пут је читао поему рањеницима Друге пролетерске дивизије, негде средином фебруара 1943. године.

Већ тада, а нарочито после другог читања, почетком априла, о поеми се међу борцима почело увелико говорити. Сви су се од срца радовали великом успеху песника борца.

Тих дана је Афрић у сарадњи с аутором направио избор стихова из Јаме који су чинили драматуршку целину. Скраћену поему Афрић је знао напамет.

Онда је дошао дан растанка. Афрић је наставио пут с Другом дивизијом, а Горан је остао са штабом 3. дивизије да би се мало одморио. Трећа дивизија није морала одмах да настави пут, а Горан је имао болесну ногу па је стога и решено да остане.

Било је то почетком маја. Убрзо затим Трећа дивизија је доживела велику драму на Сутјесци, драму у којој је страдао и Горан. У Врбници су га заклали четници.

Жалећи за изгубљеним другом, Горанови другови су жалили што је заједно с њим нестао и рукопис његове поеме „Јама".

Глас о Горановој погибији стигао је до Друге дивизије тек онда кад су њене јединице после Сутјеске избиле на Мајевицу. Афрића је о томе обавестио командант Пеко.

— Горан је мртав — рекао му је — ... пропала је и његова „Јама".

— Није пропала — казао је Афрић. — Ево — додао је извукавши рукопис из торбе.

Тако је, готово случајно, сачувана драгоцена заоставштина Ивана Горана Ковачића, велико поетско дело „Јама".

Исто тако је занимљива и судбина збирке песама Јована Поповића „Ласта у митраљеском гнезду". Ту збирку песама је спевао негде четрдесет друге године док је радио у политичком одељењу Треће санџачке бригаде. Рукопис је умножен у пет-шест примерака. Те примерке песник је поделио јединицама. Задржао је само један, али је и њега убрзо дао једном од својих пријатеља. Тај песников саборац нестао је у вихору битке за рањенике, а са њиме и Поповићева збирка песама. Заметнуо се сваки траг и примерцима који су упућени у јединице.

После рата песник је више пута преко огласа тражио сачуване примерке своје збирке, али је све било узалуд. И тек када је неколико година касније почео да се сакупља архивски материјал из рата, међу корицама једне брошуре, коју је послао непознати ратник, били су и стихови збирке „Ласта у митраљеском гнезду".

WALT DISNEY ЛУДИ КЕЛОВЕЈИ

ДЕЦА СА ДВА МАТЕРЊА ЈЕЗИКА

Уобичајено је да се матерњим језиком сматра језик који је дете прво научило а то је најчешће језик родитеља. У данашње време се у школама уче обично по два страна језика, али ђаци ретко када њима стварно овладају јер почињу да их уче прекасно а настава се изводи само на часовима.

У Француској је узео маха покрет чији је циљ да деца добију „два матерња језика". Захтева се да она од најранијег доба уче још један или чак два страна језика тако да касније не праве разлику између правог матерњег и наученог језика. Основане су и многе билингвистичке школе у којима деца упоредо савлађују градиво на свом и страном језику. У француској покрајини Алзасу на граници са Немачком постоји више десетина таквих школа са „два матерња језика". У Паризу је ове јесени отворена таква једна модерна школа за 700 ђака. Сличне школе постоје и Булоњ сир Мер, Кану, Нансију и Бордоу.

Нарочито је занимљив пример Бордоа у коме постоје четири школе са два матерња језика. Када је канцелар Аденауер посетио Бордо имао је прилике да разговара са бројним ђацима или одраслим људима на улици који су беспрекорно говорили немачки. Запрепашћени шеф немачке државе питао је те људе када су научили немачки. Од свих је добијао исти одговор: „Никада га нисмо научили".

Бордо је у ствари стари трговачки град који је неколико векова био под енглеском окупацијом. Касније су се у њему настаниле многобројне хугенотске породице одбегле из Холандије. Тако се у граду очувала традиција учења два или више страна језика од раног детињства. Тај добар обичај прихватила је недавно градска општина која је с немачким „градом-близнаком" Минхеном склопила споразум да се у Минхену оснују француска забавишта и дечји вртови а у Бордоу немачка. У многим породицама из Бордоа се и данас очувао обичај да шаљу своју децу на школовање у енглеске породице а примају мале Енглезе у своју средину.

БЕЗ ПРАВА ЖАЛБЕ

У једном селу у близини италијанског града Болцана, „поротни суд" осудио је једног петла на смрт — само условно. Петла су оптужили да напада људе и наноси им тешке и дубоке огреботине. Последња жртва успела је да ухвати петла „на месту преступа" и да га донесе на суд. Поротници су одлучили да пруже петлу последњу могућност да се поправи: ставили су му прстен на ногу и пустили га на слободу. Ако петао с прстеном буде напао и изгребао било кога од сељана, смртна казна биће извршена без икаквог одлагања.

Филм

ЏЕМС СТЈУАРТ

Џемс Стјуарт на почетку каријере са Марленом Дитрих као партнерком

Џемс Стјуарт је управо завршио снимање свог најновијег филма. То је „Човек са велике реке“, филм који приказује успон и пад једне породице у време америчког грађанског рата. Критика се повољно изразила како о филму тако и о главном глумцу Џемсу Стјуарту који је надживео многе промене и колебања у Холивуду и данас је радо гледан као у оно време када је добио Оскара за своје глумачко достигнуће у филму „Прича о Филаделфији“. То је било 1940. године и то му је био 24. филм.

Сам глумац врло је задовољан својом новом улогом. Тај филм је, како Стјуарт сматра, озбиљан и тужан. „Тужан за мене, каже он, јер сам тек по својим партнерима утврдио колико сам остарио. Са мном играју синови Џона Вејна, и Хари Кареја, јуниори партнера са којима сам заједно био млад. При снимању овог филма осећао сам се као учитељ у глумачкој школи“.

Када је био млад Стјуарт није уопште имао глумачке амбиције. Желео је да буде авијатичар. Та жеља га умало није стала главе. Када му је било десет година, са крова куће у којој се налазила гвожђарска трговина његовог оца, хтео је да скочи опремљен само чаршавом и са два поклопца који су представљали пропелере. „Лет“ наравно није успео. Мали Стјуарт је као поуку добио два шамара од оца.

Седам година касније епохални лет Чарлса Линдберга преко Атлантика одушевио га је и он је чврсто решио да га нико и ништа неће спречити да постане авијатичар. Ту своју жељу он је испунио, истина са закашњењем — постао је ипак авијатичар. Данас он управља својим авионом а у рату је служио у америчком ваздухопловству и дотерао до пуковничког чина.

Младић који је толико желео да буде авијатичар, постао је студент технике и архитектуре. Али, ту се пре свега истицао на студентској бини као свирач на хармоници и глумац. Није ни помишљао да би се тиме могао бавити као професијом. Ускоро је имао у џепу диплому архитекте и — био без посла. Америку је погодила привредна криза, нико ништа није зидао. Грађевинарство је потпуно замрло. Свршени студент архитектуре Џемс Мантланд Стјуарт није могао да нађе службу. Тражећи излаз из ове мучне ситуације Стјуарт је основао позоришну групу са некадашњим колегама са студија. Кренули су на турнеју са променљивим успехом. Када у неком провинцијском традиђу у коме су гостовали људи не би показивали интересовање за театар, ишао је директор позоришта Стјуарт с хармоником од бара до бара и позивао госте да посете његове представе које су одржаване у гостионицама.

Иако се ово путешествије завршило неуспехом оно је значајно јер је Стјуарт на њему, изненада, осетио жељу да постане глумац. Само, онај ко је требало да га открије, није се појављивао. Онда га је случај довео у везу са глумачким паром Хенри Фонда и Маргарет Саливен који су му помогли да се пробије на Бродвеј.

Стјуарт је дебитовао у комадима „Кери Нејшн“ и „Поново збогом“. То је било 1932. а његове улоге су биле толико мале да се он плашио да уопште неће бити ни примећен. Али и с таквим улогама он је постигао успех. Један критичар је после представе написао: „Праведност захтева да се спомене име једног глумца који се појављује само три минута с текстом од само десет реди. Упркос томе његова мала улога је велика и остаје незаборавна... Име овог глумца је Џемс Стјуарт и треба га упамтити“.

Тако је Стјуарт запажен. Почео је да добија улоге, али не главне. Па ипак, имао је срећу да га запазе људи који траже младе таленте и Стјуарт је пошао путем који води слави. Свог првог Оскара добио је неколико година пре рата који је прекинуо његову каријеру. После рата наставио је да ради у филмским атељеима, добио је још једног Оскара за филм „Мој пријатељ Харвеј“. Додељене су му и друге награде, као награду за најбољу глуму („Анатомија једног убиства“) а годину дана касније, 1960. добио је награду „Виктоар“ као најбољи глумац године.

Сада је могао да бира улоге. Па ипак неким случајем морао је да се бори управо за ону улогу коју је највише желео: за улогу Линдберга у филму „Дух Сент Луиса“. Продуцент Лиленд Хејвард, стари пријатељ Стјуартов рекао му је: „Јеси ли полудео? Ти ниси за ту улогу. Па Линдберг је тада имао 25 година, а ти имаш двоструко више. Кад би био двадесет година млађи можда, али овако...“

Стјуарт је ипак добио улогу и састао се с Линдбергом. Разговарали су више о заједничкој пасији, летењу, него о филму. После тога Линдберг је рекао Хејварду: „Честитам вам на овом избору. Он је пао на јединог човека у САД кога сматрам достојним да пилотира у овом филму“.

Џемс Стјуарт данас

Јесте ли већ ставили у торбу књиге потребне за сутрашњу наставу? Извадите било коју, „Физику“ или „Хемију“. Колико у њој има страница: 120 или 130? Да ли је то много или мало? Колико је година потребно да се изуче све науке?! Да дечаку израсте брада чак до Месеца!

НА СВЕТУ данас има око 35 милиона разних књига, а ако у то урачунамо и научне брошуре добићемо бројку већу од 100 милиона.

Откуд толико књига? Те силне књиге последица су праве лавине научних открића. Вековима се наука развијала полако, као да се један једини камен котрљао низ благу планинску падину. А онда, наједном, као лавина једно откриће повукло је за собом много других.

У Аристотелово време биле су описане свега 454 врсте животиња. Данас је познато више од милион и по животињских врста. И то није све: научници претпостављају да на земљи има још два милиона неоткривених врста.

Стари Грци и Римљани знали су само за једну киселину — сирћетну — и за свега седам метала: злато, сребро, бакар, гвожђе, олово, живу и калај. Данас је откривено више од 3.000 материја које се налазе у природи, а има још 3,5 милиона једињења добивених у лабораторијама. Број и једних и других стално расте ,нарочито број вештачких влакана, пластичних маса, смола и каучука.

Пре века и по људи готово ништа нису знали о електрицитету; тек почетком овог столећа почело се нагађати о тајнама атома; о тон-филму и телевизији стало се мислити тек тридесетих година, а прве вести о квантним генераторима и космичким летовима појавиле су се тек пре неколико година.

Чак и најистакнутији научници — физичари пре пола века једва су могли да представе себи елементарне честице. Велики дански научник Нилс Бор приликом једне своје посете Москви отворено је признао пред студентима: „Када је Ајнштајн увео у науку појам „фотон“ ми дуго нисмо могли да схватимо шта то значи“.

Како да човечји мозак савлада сву ту лавину знања? Међутим, није потребно да човек чита све књиге редом, да их чита док му брада не порасте до Месеца. „То је немогућно — с горчином говоре песимисти. — Човек је осуђен да све више заостаје за развојем науке“. „Да би увек држао корак са развитком науке — одговарају оптимисти — није ни потребно гутати све одреда, довољно је разумети главне принципе“.

Оптимисти су у праву. Јер, људи често бркају два појма: основне принципе и оно што из њих проистиче, њихову практичну примену у фабрикама, на њивама, у саобраћају, свакодневном животу.

Принципа има релативно мало и није тешко запамтити их ако се проучавају, корак по корак, ако се изучавају не из многих, већ из добрих књига. А оно што проистиче из основних принципа само су детаљи које треба да знају стручњаци.

Занимљиво је и веома важно то што се основни научни принципи све више упрошћавају и што им се број смањује. Због чега? Стога што је њих у природи мало. Природа је веома економична у својим законима, само људи нису то одмах схватили.

Узмимо, на пример, физику — „најсложенију међу наукама“. Њени одељци — оптика и електрицитет — често се представљају као самосталне, међусобно неповезане гране. У ствари међу њима постоји најтешња веза откривена још пре сто година кроз квантну теорију.

Да позовемо у помоћ и хемију. Када је Мендељејев открио свој закон о периодичним елементима, многима није одмах постало јасно да је не само на Земљи, већ и у читавој васиони број простих елемената ограничен, да не може да премаши тачно одређену цифру која се не разликује много од оне која је данас позната — 104.

Примера има много, али задовољићемо се овима. Закључак је један. Развитак науке веома много подсећа на развитак великих градова. И једни и други расту и у нечему постају сложенији, али истовремено у њима расту организација и ред. Свуда где се умеша Разум, Сложеност иде руку подруку са Једноставношћу.

Каже се да се у капљи воде одражава море. Тако и у уџбеницима, често у једном јединoм, може бити добро и потпуно приказана савремена наука. Не треба чекати да израсте брада до Месеца да би се могло рећи: „Схватио сам како је устројен свет“. Ако се савлада добар уџбеник, онај који говори о главним принципима и појавама, може се са сигурношћу даље пети степеницама науке.

Догодило се у... Догодило се у...

...Индијани. Ед Свинт је добио напад беснила јер је апарат у телефонској говорници био неисправан. Сео је у свој аутомобил и у пуној брзини налетео на говорницу. Како су у „судару“ и његова кола била прилично оштећена није могао да умакне. Ухваћен је на лицу места и примерно кажњен.

...Торонту. После завршетка последњих избора за општинске власти наређена је строга истрага јер је приликом пребројавања гласова нађено много неправилности. Ово је ипак превршило меру: на гласачком списку нашла се и једна трогодишња црна пудлица. У рубрици занимање, стајало је: плејбој.

...Охају. Удајом за шездесет двогодишњег Вилијама Брауна, који је у првом браку провео 39 година, шеснаестогодишња Шерон Кеј Хју постала је маћеха петоро његове деце, петострука бака и једнострука прабаба. Од читаве њене нове породице, само је праунуче млађе од ње.

...Доверу. Учеснице на светском такмичењу жена риболоваца, које је одржано овог лета, морале су да испуне овај услов: све црве које су намеравале да употребе као мамац за рибе морале су саме да ископају. Када су чуле за овај услов многе такмичарке одустале су од намере да освоје титулу светске шампионке.

ОВАН И ЊЕГОВА СЛИКА

Један ован који је са стадом оваца мирно пасао на зеленој ливади крај фјорда Кааф, открио је изненада на блиставој лакираној површини једног новог аутомобила своју слику. Како никад дотад није видео свој лик, савио је главу и кренуо роговима на свог „супарника“. На месту где је ударио о аутомобил слике је нестало, али се лик супарника појавио мало удесно. Ован је бесно уништио и тог „противника“, затим и трећег, око целог аутомобила, све док се на његовој површини више није могао огледати. Тек тада се ован вратио својим овцама.

Тако почиње јутро

У зоолошком врту је тихо. Изненада, крокодил је лењо зевнуо и с треском, као да је неко залупио врата, склопио чељусти. За мајмуне крокодил је будилник. Хитро су устали и стали један другом да бишћу крзно. Пробудила се и медведица, зграбила медведића-лењивца за врат и у — воду. Мами помаже чистачица, тета Њура: медведић се боји њене метле и не излази на обалу. Мали нилски коњ Петрик радује се кад угледа брезову метлицу, отвара чељуст и од задовољства затвара очи: чека да му очисте зубе. Штета што не уме то сам, иначе би читаве дане само то радио.

У поликлиници московског зоолошког врта, као и у свакој другој, тихо је, чисто и мирише на лекове. Пред вратима је отирач од пенопласта натопљен раствором хлора. Никакви ђонови неће овамо унети микробе!

Данас је дан пријема. Примају: Валерија Корњејева, главни лекар зоолошког врта, Ирина Максимова која лечи дивље звери, мајмуне и друге сисаре и Валерина Нетусова, птичји доктор. Прегледају болесне, купају их, суше...

Данас има само два болесника: назебла је мајмуница-капуцинка а ноја је заболео стомак. Лекове им дају заједно с доручком. Лако је рећи — дају! Шта све није измишљала Ирина Максимова! Начинила је у јабуци рупу и ту стрпала таблету. Јабука је укусна, сочна; мајмуница је пробала једном, други пут, али се осетивши таблету намрштила, испљунула залогај и прекорно погледала: „Зашто обмањивати“? Донели су тада филоване бомбоне. Извадили су фил, помешали га с прашком, поново нафиловали бомбону. Дали су прво обичну, а затим ону с леком. Појела је обе.

„Преварили“ су иноја: смрвљену таблету биомицина сипали су кроз малу рупицу у јајету. И ној је испио јаје ништа не приметивши.

После доручка лекарке обилазе склоништа за младунце, свакоме измере раст, дужину длаке, зуба и канџи. Све то записују у картончиће. Свако младунче има свој картончић.

Петрик расте

Мали нилски коњ је дахтао и с незадовољством гледао децу окупљену око ограде која су се радовала што Петрик расте тако брзо. А он је, вероватно, мислио: „Ви се веселите, а моја кожа не стиже да расте заједно са мном, сва је испуцала. Мене боли, а ви се смејете!

— Де, не гунђај — потапшала га је по леђима Валерија Корњејева. — Сад ћу те намазати.

И заиста, намазала га је неким мелемом и кожа је престала да пуца.

Слончићеве невоље

Слончић је мрзовољан зато што се успавао. Комарци су устали пре њега и стали да га уједају. Није успео да се поспе дебелим слојем мокрог песка. А суви песак није му помагао. Пеку га уједи комараца, а и очи је напунио песком...

Валерија Јосифовна га је чула и дошла да му помогне. Слончић је стајао сасвим мирно док га је она умивала и ватом му чистила очи.

— Јуначина си, увек тако да се држиш!

А јуначина је дохватио сурлом неколико куваних кромпира, бацио их себи под ноге, згњечио их, залетео се и чапкунски отклизао поред своје исцелитељке. Као што видите, клизање по пиреу од кромпира није ништа лошије од клизања по леду!

И белу јесетру су излечили

Ниједан зоолошки врт у свету не може се похвалити да му је дуго поживела бела јесетра. А њу су донели у московски зоолошки врт сасвим малу. Сад је она овоооолика!

Једном је старој белој јесетри позлило: дуго се јуначки држала али се одједном истегла колико је дугачка и нашла се на површини воде трбухом окренутим увис. Потрчали су по лекара. Бацили су у воду пилуле. Ни је помогло. Шта да се ради? Валентина Нетусова никад није чула да су тако поступили с рибама, али излаза ни је било и она се одлучила. Дала је риби инјекцију. И јесетри је одмах било лакше.

Мајмуни свађалице

Тетка Њура једва је успела да млазевима воде и ударцима раз□ади мајмунчиће. Разбеснели се мајмунчићи-свађалице што им нису дозволили да се до миле воље туку! Једно мајмунче се некуд загледало и сабраћа су га угризла за прст и ухо. У поликлиници су му једва ставили копче на „ратничке“ ране и чврсто везали шапу. Али, тек што су га пустили — мајмунче је стало да зубима чупа завоје. Морали су поново да га улове. И тада су одлучили да завоје са спољашње стране намажу најсмрдљивијим мелемом који се нашао у апотеци. И мајмунче се преподобило: не само што не гризе шапу, већ је држи што даље од себе а њушкицу окреће на другу страну.

Зубобоља

На великог слона стално су се жалили. Економ је тврдио да се слон понашао као силеџија, да уништава инвентар зоолошког врта. Једном је пришао чистачу, истргнуо му метлу из руку и мирно је стрпао себи у уста — заједно с дршком. А други пут је изломио лествице на иверје и стао да их жваће. Са овога је здерао огртач, ономе скинуо капу...

А данас се слон снуждио, стоји мирно, а сурлом се одупро о земљу као штапом за поштапање. Чувари се узнемирили: пажљиво су га обишли и загледали са свих страна. Не, никаквих посекотина ни трагова удараца. Пружили су му шећер — није узео. Ни јабуку није узео, ни купус. Све је јасно. Слона боли зуб! Продрмали су му зуб. Тачно, клати се! Да, чак тако јако да би се руком могао извадити. И извадили су га. А и јесте зуб — четрдесет сантиметара дугачак! Слон се обрадовао и с великим апетитом навалио на купус.

Слонови мењају зубе шест пута у животу. Када дете једе много сирове мркве и јабуке расклаћен зуб испадне сам. А да би слону испали зуби мркве су недовољне, треба чвршћа храна. Потребно је пруће. Да, обично пруће, и то не мање од 30 килограма дневно. Иначе, не само што му зуби не испадају већ га и желудац боли. Као кад би одрасла деца јела само кашу од гриза...

ДЕНДРОЛАГ

АУСТРАЛИЈА је отаџбина кенгура. При том се често заборавља да сви торбари нису исте величине. Да је то тачно показује и наша слика на којој се налази једна врста торбара позната под именом дендролаг. На њему је свакако најкарактеристичнији део — дугачак реп.

Дендролаг има сјајно крзно риђе или сивоплаве боје. Глава му је сива, а реп и ноге светлије, нокти црни. Дендролаг је симпатична животиња, мада мужјаци могу да буду веома агресивни. Ипак, они се брзо навикавају на живот у ропству.

Дендролаг живи на Новој Гвинеји и у тропским шумама Северног Квинсленда. Познат је и као „кенгур са дрвећа“. Како већи део времена проводи на дрвету, то му је читав организам прилагођен том начину живота. Мањи је од обичног кенгура, предње ноге су му врло мало краће од задњих и јаче него код осталих торбара. На земљи прави скокове краће од обичног кенгура. Исто тако и глава и уши су му мањи но у других животиња, скакача. Храни се лишћем, пупољцима и плодовима.

Реп му је мекан и служи му за одржавање равнотеже. Скокови које изводи са дрвећа могу покаткад да буду веома велики. Као и сви кенгури младунче дендролага довршава свој развој у мајчиној торби, а почиње да се вере уз дрвеће тек кад му нокти довољно очврсну да њима може да се чврсто ухвати за гране.

Дендролага је као и осталих кенгура све мање у Аустралији. Због тога аустралијски зоолози предузимају све што је потребно да се ова врста торбара заштити од изумирања.

ДЕЛФИНИ ВОДИЧИ

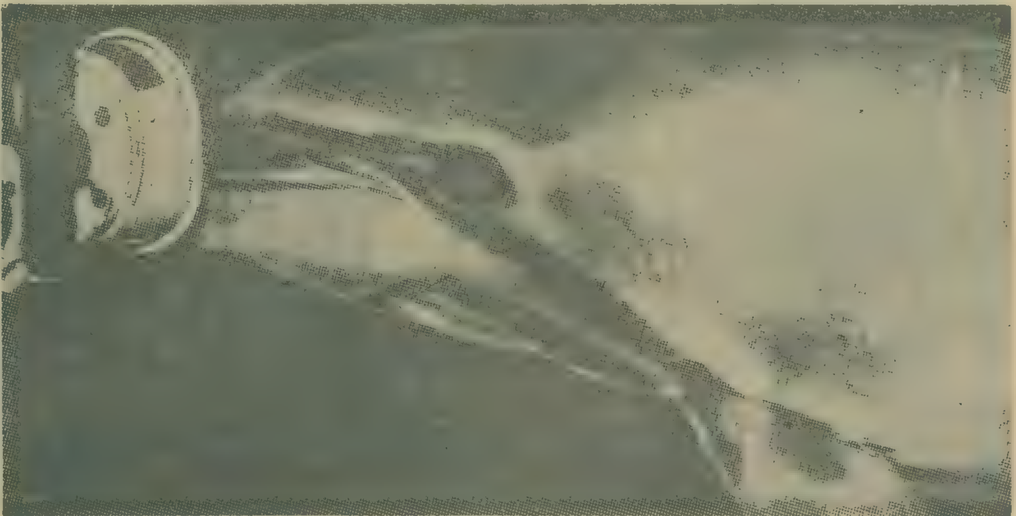
Сарадња између човека и делфина достигла је невероватне размере. Може се слободно рећи да је овај интелигентни морски сисар постао прави шампион животињског света у том погледу.

Приликом последњих експеримената вршених на подморници Селаб II био је потребан ронилац који би одржавао везу између подводног кесона и површине а у случају крајње нужде чак и спасавао океанографе. Тај задатак поверен је нарочито дресираном делфину Тифију.

Тифи, који је дугачак два метра и тежак 122 килограма, ронио је по двадесетак пута дневно пливајући између брода „Беркана“ и подморнице Селаб II. Свако роњење на дубину од 62 метра трајало је 45 секунди. Тифи је океанографима носио писма и поруке.

У Тихом океану је овој интелигентној животињи поверена још једна важна улога. Он је растеривао ајкуле које су кружиле око батискафа. Око врата је носио јаку огрлицу о коју је било окачено уже за које је ронилац у неприлици могао да се ухвати што би му омогућило да га делфин врло брзо изнесе до брода на површини.

Тифи је пре неколико недеља извео још један подвиг. Он је из Мијамија водио телефонски разговор са једним својим сабратом који се налазио 8.000 километара далеко од њега у једном басену на Хавајима. У сваком од басена налазио се микрофон, пријемник и амплификатор. Делфини су на свом „језику“ врло дуго и живо причали.

СРЕДЊОВЕКОВНЕ КАШИКЕ

Пет средњовековних кашика веће археолошке вредности могу се видети на изложби одељења најновијих набавки Британског музеја. То су кашике с „дијамантским врхом“ које спадају у врсту раних енглеских сребрних кашика.

Поводом откривања кашика вођен је спор. Судија и порота су кашике прогласили за „нађено благо“. На основу ове судске одлуке, налазач је примио у знак захвалности награду у износу од девет милиона динара.

Према британском закону, кад се нађу, ископају предмети који садрже злато или сребро о томе се мора поднети извештај полицији, суду или Британском музеју, јер оне спадају у законом заштићене вредности и као такве припадају држави. Ако се одмах јави властима о нађеном благу и ако се цело преда, налазач (не власник земљишта на коме је благо нађено) добија једну ex gratia награду, чија висина износи пуну тржишну цену нађених предмета.

Фантастична прича

Реј Бредбери

(4)

ЧУДНО ЧУДО

— Али изгледа да неће — замишљено је изговорио Вилијам грејући дланове на ватри. — Овог пута сам поверовао да је на крају ипак куцнуо наш час. И сад овај тип, тај Нед Хопер који само за стомак живи. И кад ће га већ једном гром ударити.

— Када? — Боб је ставио доглед на очи — готово већ га је погодио. Нек погледају они који су у то сумњали!

Вилијам је скочио на ноге и стао поред њега. Поделили су доглед — свакоме по једна цев.

— Гледај!

И Вилијам је приближивши оку доглед, повикао:...

А имало се шта и видети! Нед Хопер је тапкао у месту поред аутомобила. Људи који су седели унутра енергично су протестовали. Он им је давао у руке новац. Ауто је отишао. И до њих горе допрли су пригушени раздаљином жалосни уздаси Неда.

Вилијам уздахну дубоко.

— Он враћа новац! Гледај, само што није ударио оног тамо. А овај му прети песницом. Нед и њему враћа новац! Гледај само, какав нежан растанак...

— Тако му и треба — ликовао је Боб не испуштајући своју половину догледа.

— Ено га, пали мотор — рекао је Роберт. — Не бих хтео да сам поред њега. Не волим ружне речи. Хајдемо Вили.

Не чекајући да се Вилијам Бентлин и Роберт Гринхил спусте својим колима на повратку ка тајанственоме граду, разјарени Нед Хопер је брзином хица нестао са узвишице. Љутити повици, фикање мотора и обојени картон је као бумеранг пролетео с фијуком поред самог Бобовог уха.

И, гле, већ су сви аутомобили одјурили даље дижући облаке прашине. Наш познаник Нед изводио је неку помамну игру, треснуо о земљу своје наочаре, стегнуо плакат и страшно опсовао.

Нед је већ био нестао у облаку прашине кад је плакат лагано пао на земљу, Вилијам га је подигао и обрисао.

Сумрак је постао гушћи. Сунце се опраштало с далеким врховима. Цео крај се ућутао и замро. Нед Хопер је ишчезао и њих двојица остали су сами на опустелој узвишици. Стајали на прашњавој земљи испресецаној траговима точкова и гледали у песак и тајанствени ваздух.

— Нема га, нема — јавио се Вилијам.

— Бојим се да је тако — одазвао се Боб.

Посута златним руменилом сунца које је залазило пустиња је била празна. Град је нестао. Само су два-три ковитлаца прашине кружила и нестајала на хоризонту и — то је било све.

Вилијам је све своје разочарање изразио једним дубоким јауком.

— То је он учинио! Нед! Нед Хопер, врати се. Све је покварио проклетник! Никад не видео светлост дана! — Он је замуцао — Бобе, како ти можеш... Изгледа ништа му не можемо.

Роберт се тужно осмехнуо.

— А мени је жао, жао ми је Неда Хопера

— Жао!?

— Он, на пример, није видео оно што смо ми. Није видео оно што су видели сви други. Ни за тренутак није поверовао, а неверовање је, изгледа, заразно Оно се брзо лепи за друге.

Вилијам је зурио у пуст крај.

— По томе, сва је ствар у томе.

— А ко би то знао — Роберт је завртео главом. — Једно је сигурно: кад су људи свраћали овде видели су град, градове, фатаморгану, назови то како год хоћеш. Али пробај ако можеш нешто да разгледаш ако ти то покрију. Нед Хопер није морао да дигне руку да би својом шапом заклонио сунце. Истог часа затворио је катанцем врата позоришта.

— А не може се... — Вилијам је заћутао неодлучно — не можемо поново да га откријемо. Шта? Шта треба да урадимо да бисмо оживели ово чудо.

враћа идући у рикверц. Унутра су седели мушкарац, жена и дечак и девојчица. Човек им довикну.

— Шта, већ сте затворили?

— Не треба да... поче Вилијам.

— Он хоће да каже да не треба да платите — упаде му у реч Роберт. — Последњи посетиоци данас, а уз то и цела породица. Бесплатно. На рачун фирме.

— Хвала, пријатељу, хвала.

Аутомобил је заурлао и ушао на зараван гледалишта.

Вилијам ухвати Роберта за лакат.

— Бобе, шта је теби? Зар хоћеш да ожалостиш децу, такву дивну породицу.

тренутак ми се учинило... али сада... Да, ево га!

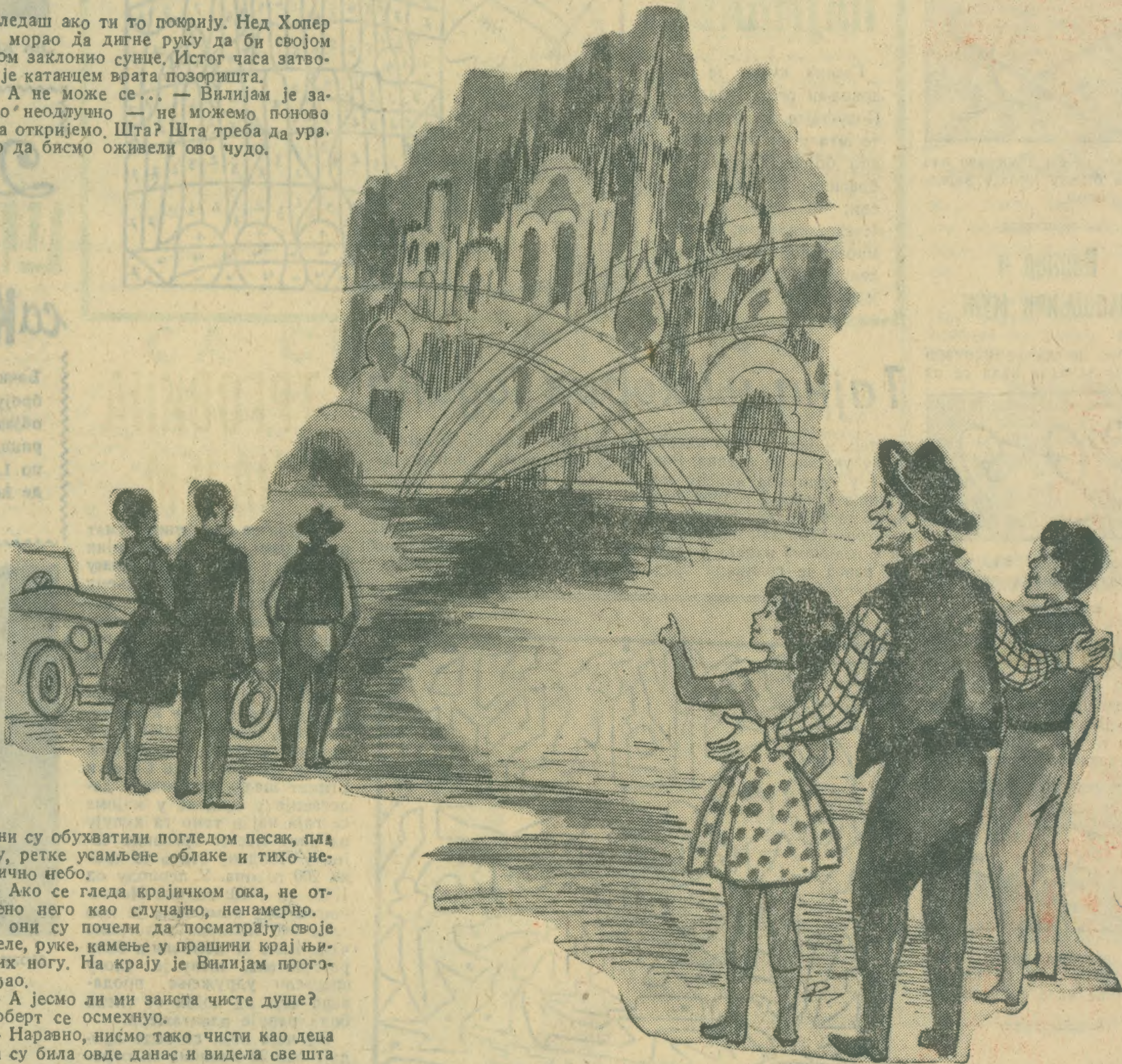
Муж се загледао у женино лице, нешто је прочитао на њему, направио замишљен израз лица и окренуо се ка пустињи и ваздуху над њом.

Да — проговорио је на крају — наравно да је то.

Вилијам је погледао на њих, пустињу и онда на Роберта. Овај му се осмехну.

Лица оца, мајке, кћери и сина била су озарена.

— О! — прошапутала је кћер — је ли то могуће!

Они су обухватили погледом песак, планину, ретке усамљене облаке и тихо непомично небо.

— Ако се гледа крајичком ока, не отворено него као случајно, ненамерно.

И они су почели да посматрају своје ципеле, руке, камење у прашини крај њихових ногу. На крају је Вилијам прогогунђао.

— А јесмо ли ми заиста чисте душе?

Роберт се осмехнуо.

— Наравно, нисмо тако чисти као деца која су била овде данас и видела све шта су хтела, ни као одрасли прости људи који су се родили у златним пољима а сада лутају светом остајући у души деца. Не, Вили, ти и ја нисмо ни као ови, ни као остали људи, ни мала, ни велика деца. Али ми имамо једну лепу особину: ми се радујемо животу. Знамо за прозрачно јутро на пустом друму, знамо како се рађају и гасе звезде на небу. А стари наш Нед одавно се одвикао да се радује животу. Како да се не сажалиш на њега кад га само замислиш у овом тренутку: јури на свом мотоциклу, тако целу ноћ, целу годину...

Завршивши говор Роберт је открио да Вилијам кришом упире поглед на пустињу. Тихо је прошапутао.

— Видиш ли нешто?

Вилијам је уздахнуо.

— Не. Може бити... сутра.

На цести се појавио аутомобил.

Погледали су се. У очима им је блеснула нада. Али нити су руке подигли, ни уста отворили да га зауставе. Стајали су ћутећи и држали у рукама шарени плакат.

Ауто је пројурио поред њих.

Пратили су га молећивим погледом.

Аутомобил је закочио и почео да се

— Ћути... — благо му рече Роберт. — Хајдемо.

Деца су истрчала из аута. Мушкарац и жена су такође изашли напоље и застали обасјани вечерњом светлошћу. Небо је било златно с плавим одсјајем. Негде у пешчаној даљини певала је птица.

— Гледај! — рекао је Роберт.

Пришли су породици која је стала у ред гледајући на пустињу.

Вилијам је зауставио дисање.

Мушкарац и жена су жмиркали посматрајући сумрак.

Деца нису ништа говорила. Њихове јасне очи упијале су у себе одсјај сумрака.

Вилијам се накашљао.

— Већ је касно. Хм... Лоше се види.

Мушкарац је хтео да му одговори, али га је малишан предухитрио.

— А ми видимо... лепо!

— Да... да! — прихватила је девојчица показујући руком — Ено тамо!

Мајка и отац упрли су поглед тамо где је показивала њена рука као да ће им то помоћи и...

— Боже, — узвикнула је жена — за

Отац је одговорио, засењен оним што је видео.

— Да... Дивно је.

Вилијам је већ почео подизати главу, али му Роберт шапну.

— Не жури! Сад ће се појавити. Сачекај мало, не жури, Вили.

Тада је Вилијаму синуло шта треба урадити.

— Ја, ја ћу стати поред деце, рекао је.

И он се лагано упутио напред и зауставио се иза леђа девојчице и дечака. Тако је стајао дуго као између две ватрице у хладној вечери. То га је загрејало и он је, трудећи се да и не дише, на крају полако подигао очи, забринуто упро поглед на вечерњу пустињу и нестваран град у сутону.

И у пешчаном облаку прашине од које је ветар градио куле, пећине и минарета — видео град.

Осетио је на врату, сасвим близу дисање Роберта који је шапутао као да разговара сам са собом.

„Заиста... чудно чудо..."

И град се појавио.

КРАЈ

Одговори:

Случај одбеглог робијаша

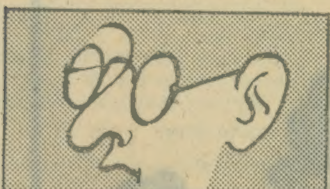
Робијаша је одало његово непознавање сеоских радова. Наиме, сељаци никад не жњу

лан да му не би покидали влакна, већ биљку чупају заједно с кореном.

Вернер и плашљиви муж

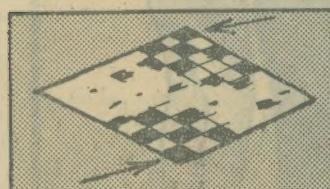
Познато је да се наочари никад не замагле када се из

топле собе изиђе на улицу где је ваздух хладнији.

Крађа и шахисти

У последњем тренутку инспектор Вернер је обратио пажњу на то да је шаховска табла постављена непрописно.

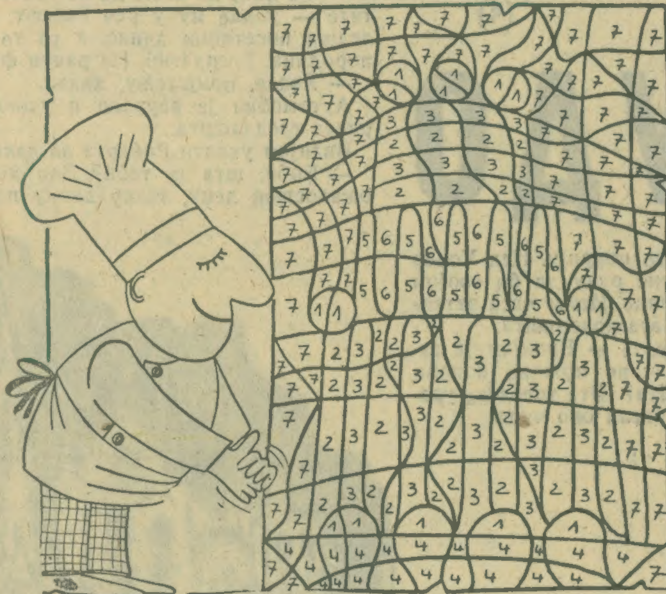

Прави шахисти никад неће почети игру ако се крајње црно поље налази десно од играча.

ОТВОРИ ОЧИ

ЗА НАШЕ НАЈМЛАЂЕ

Главни кувар је задовољан својим радом. Покушајте да откријете шта је он то направио бојећи бројеве 1: црвеном; 2: наранџастом; 3: кестењастом; 4: светлоплавом; 5: тамнозеленом; 6 светлозеленом; и 7: жутом бојом.

Тајна њихових година

Отац, мајка и три кћерке имају укупно 90 година. Разлика у годинама између девојчица износи 2 године. Мама је десет година старија но све три кћери заједно. Разлика у годинама између родитеља равна је годинама средње кћерке. Колико година имају тата, мама и њихове девојчице.

Одговор:

Тата има 38, а мама 31 годину. Кћерке имају 5, 7 и 9 година.

ЗА МАЛЕ ЦРТАЧЕ

ЦРНОМ ОЛОВКОМ ИСПУНИТЕ ПОЉА ОБЕЛЕЖЕНА И ДОБИЋЕТЕ ЗАНИМЉИВУ И ЛЕПУ СЛИКУ.

ТРГОВИНА ЧАЈЕМ

Лондон се од давнина сматра једним од најважнијих центара у свету за трговину чајем. Стручњаци се у њему састају два до три пута недељно ради трговине и продаје чаја чија количина годишње износи преко 163 милиона килограма.

Велике продаје чаја одржавају се редовно у Калкути, Колумбу, Кочину, Најробију и другим светским центрима. Земље као Совјетски Савез и Египат шаљу трговинске делегације у крајеве у којима се гаји чај и тамо га купују на лицу места. Трговина чајем у Лондону стара је преко 200 година. У периоду од 1710. до 1810. године Источноиндијска компанија је продала 340 милиона килограма чаја. Када је компанија била распуштена, њену је улогу преузело удружење продаваца чаја од којих су неки били раније плантажери.

Од чаја који се овде продаје око 20 милиона килограма се извози. Овај прелази из руке у руку а да се притом не појављује ни листић чаја. Он се можда налази у осигураним складиштима у лондонској луци, у Ливерпулу или Ејвонмауту, или у луци поред џиновског Хуглијевог моста у Калкути. Једини људи који долазе у непосредан додир с чајем јесу дегустатори. Они не попију ниједну кап чаја, већ само опробају укус листића. Захваљујући дугогодишњој пракси, они могу боље да оцене квалитет сваке врсте чаја од било којег инструмента.

„НА КОЗАРИ", рад Стојадина Спасевског, село Јабука код Панчева, Ул. Сутјеска бр. 6

Дечји цртежи са конкурса

Ђачки цртежи у овом броју, као и они раније објављени у овој рубрици, награђени су са по 1.500 динара. Награде ће бити достављене поштом.

„САНКАЊЕ", рад Ненада Ристића, Београд, Кнеза од Семберије бр. 10

„МОЈЕ СЕЛО", рад Зорана Тасића, уч. V раз. основне школе, Ваљево, Синђелићева бр. 46/II

Он их већ има

У свом радном кабинету један научник-математичар седи задубљен у цифре. Његова кућна помоћница куца на врата, улази и каже:

— Господине, неки човек се налази у предсобљу, жели нешто да вас пита. — И да би боље објаснила она наставља: — И има наочаре.

— Реците му да их ја већ имам — не дижући главу одговори расејани научник.

НАПРАВИ САМ

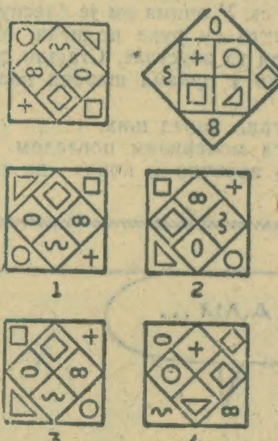

Играчке од плуте

Са прошлим бројем завршили смо серију минијатурних играчака — украса направљених од запушача. С обзиром да њихово прављење није захтевало веће издатке, а предмети су били симпатични не само као играчке већ и украси, надамо се да се већина од вас потрудила да изради, ако не све, оно бар неке од њих.

Да бисмо вас подсетили шта је та серија садржавала, дајемо вам на крају слику у којој се налазе неки од њих. Ту су: реактивни авион, једрилица, сто са сунцобраном, куца, ограда, цвеће, патка и канта за поливање.

Онима који су из било ког разлога пропустили да направе неки од ових предмета, предлажемо да искористе ову слику и накнадно то учине.

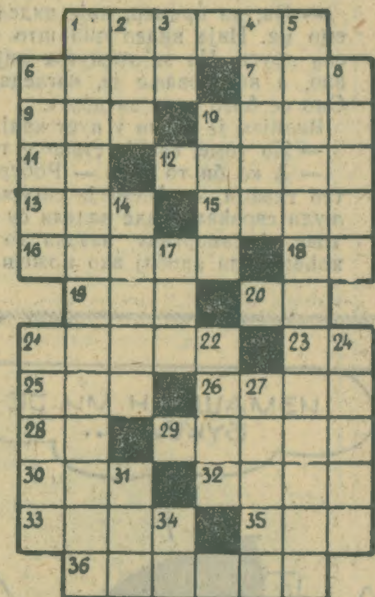
НАСТАВИТЕ РЕД

Између четири доње, нумерисане фигуре, треба одабрати једну којом ће се моћи наставити низ започет двема горњим фигурама. Покушајте да то учините.

Одговор:

Низ се наставља фигуром обележеном бројем 3.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) стари град у Малој Азији, 6) рима, слик, 7) врста глодара, 9) стожер, 10) летњиковац, 11) предлог, 12) врста мушког гласа, 13) козметички препарат за бојење усана, 15) обала, 16) водено пространство, 18) немачки предлог, 19) бодља, 20) лична заменица, 21) супарник, 23) иницијали нашег књижевника („Ново иверје"), 25) холандски шаховски велемајстор, 26) део шиваћег прибора, 28) скраћеница за множину, 29) место у Боки Которској, 30) змијски цар, 32) удубљење у зиду, 33) рибарско оруђе, 35) обличје, 36) индустријско место у Босни.

Усправно: 1) стваралачка делатност, производност, 2) бог ветрова код старих Грка, 3) скраћеница за рукометни клуб, 4) органска хемијска једињења, 5) име и презиме нашег књижевника („Два цванцика"), 6) полако, 8) речна риба, 10) француски књижевник („Пут у средиште Земље"), 14) истарски књижевник („Барба Жване"), 17) женско име, 21) француски песник (Жан Артир), 22) град у Француској, 24) дефицит, 27) северноамерички поларни истраживач (1844 — 1935), 31) богиња несреће код старих Грка, 34) историјско место у Малој Азији.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) макак, 6) бакалар, 8) УАР, 9) над, 11) „Мртве душе", 14) ао, 15) ета, 16) ко, 17) каса, 19) ба, 20) рт, 21) КУ, 22) М(ихаило) Л(алић), 23) Орел, 25) сл, 26) осе, 27) ао, 29) Васко Попа, 32) ива, 33) пак, 34) Андокид, 37) девет.

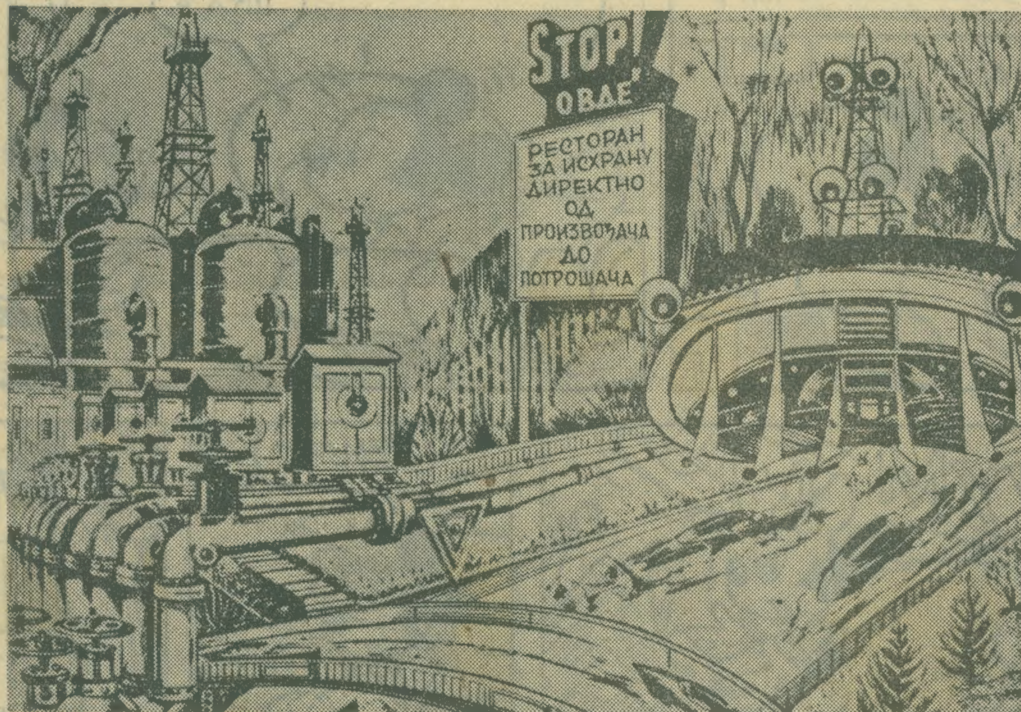
Усправно: 1) март, 2) ак, 3) карета, 4) ал, 5) кану, 6) барок, 7) Рашка, 8) ума, 10) део, 12) вест, 13) да, 18) Арл, 19) Бус, 21) креп, 22) Млава, 23) Осогов, 24) Лапад, 25) сви, 26) О. К., 28) рак, 30) Санд, 31) опит, 35) де, 36) ке.

ХОЋЕМО ЛИ ЗА 20 ГОДИНА ЈЕСТИ ПЕТРОЛЕЈ

ДВЕ трећине човечанства гладује а уз то се број људи на нашој планети непрестано повећава застрашујућим темпом. Због тога се све већи број научника у свету бави проналажењем нових извора исхране. Досад је у том смислу изнето много предлога, између осталих да ће и петролеј постати извор хране. Реализацијом ове идеје бави се једна екипа француских стручњака у рафинерији нафте Авера у Буш-ди-Рон.

Ево шта о томе каже један од инжењера из ове групе научника:

„На нашој планети има данас око 3 милијарде људи. Рачуна се да ће их 2000. године бити двоструко више. Међутим, чињеница је да већ данас око две милијарде људи немају довољно хране, односно, не уносе у организам колико треба протеина. Познато је да протеина има у млеку, месу, риби и јајима одакле их директно узимамо. С друге стране, брашно од соје, хлеб од тропске биљке арашиде, сезам, памук и разни микроорганизми почињу да бивају важни извори овог хранљивог састојка.

МОЖДА ЋЕМО ЗА 20 ГОДИНА УМЕСТО У РЕСТОРАНИМА РУЧАВАТИ У БЕНЗИНСКИМ СТАНИЦАМА

Опите којима желимо да издвојимо хранљиве материје из петролеја, отпочели смо 1955. године. Наравно, у почетку је то био мучан посао чији се резултати нису могли сагледати. Данас ми већ успевамо да из њега извучемо протеине за исхрану.

Анализе и опити врше се непрекидно и ко зна неће ли домаћица у не тако далекој будућности куповати протеин у облику зрнаца, праха или пак супа у кесицама код бакалина на углу или... бензинској станици".

ЧАС ИЗ САМИЛОСТИ

У статуту Друштва за заштиту животиња у белгијском граду Бонвану, постоји поред осталих и овакав један пропис:

„Сваки члан Друштва дужан је да се једном месечно упрегне у плуг и да три часа оре земљу. Захваљујући томе он ће моћи лакше да представи себи колико је горак живот теглећих животиња. То ће му помоћи да са већим жаром штити интересе наших четвороногих пријатеља".

УТИЦАЈ СВЕТЛОСТИ НА РАСТЕЊЕ БИЉАКА

Да би утврдили колики је утицај светлости на растење дрвећа, дански ботаничари су извели занимљив експеримент. Стабла појединих борова у једној шуми излагана су снажној светлости рефлектора док су остала била у мраку. Осветљени борови расли су за 10 до 15 одсто брже од неосветљених.

СА СВИХ СТРАНА

✵ Од 1. јуна ове године сви омоти на цигаретама у Америци морају да носе овај натпис: „Пажња! Пушење цигарета може да наруши ваше здравље."

✵ Јапанци су, изгледа, народ који највише води рачуна о свом здрављу. За време магле или у време епидемија грипа на токијским улицама могу се видети пролазници са белим маскама које им покривају уста и нос и тако спречавају да им хладан ваздух улази у уста, или пак да они својим кијањем и кашљањем заразе остале суграђане.

✵ Најмањи поштански биро на свету управо је прославио десетогодишњицу. Ова пошта ради у Бронлажу у планинском масиву Харца у Немачкој. Свакога дана за време сезоне а док траје концерт који се даје у парку истоимене ваздушне бање у част бањских гостију, пролази један пони који носи на својим леђима два сандучића за писма. У њих гости стављају писма и поштанске карте. На картама се налази жиг: „Пони-Пост Бронлаж".

✵ У извесним северним земљама може се посматрати једна интересантна појава: Сунце у поноћ. Као пример навешћемо неколико норвешких лука и градова у којима се та појава може видети: у луци Хамерфесту од 15. маја до 25. јула; на Северном рту у јулу, у луци Тромсое од 22. маја до 23. јула као и у Бодоу, који се налази 250 километара на југу од Нарвика.

✵ У свету се од пића највише — разуме се — пије вода. Затим долази млеко — око 2 милиона хектолитара а после њега чај који пију: око 1500 милиона становника Азије, 200 милиона Руса и око 50 милиона Енглеза. Следе кафа и пиво...

✵ Од пре извесног времена једна енглеска фирма производи џепни одашиљач који има домет 130 километара а велики је као кутија за цигарете. Овај одашиљач намењен је бродоломницима и окачен о специјалан прслук за спасавање он у случају опасности емитује сигнал.

✵ У обласном музеју који је основан у кући једног шумара у округу Бидгошћ у Пољској налази се једна ретка књига: Историја Пољске и Литваније издата 1677. године у Амстердаму. У музеју има још 300 других старих књига, од којих „најмлађа" потиче из прве половине XIX века.

Јесте ли већ чули да...

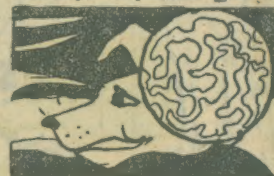
... када би се догодило да све пчеле наједном изумру то би истовремено био крај

и за неких 10.000 врста биљака код којих пчеле врше опрашивање.

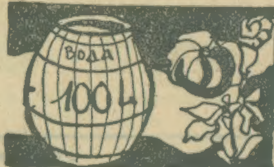
... између 1650. и 1950. године број становника на Земљи се учетворостручио.

... микроскопским прегледима можданог ткива утврђено је да постоји огромна разлика

између мозга дресираних и недресираних паса чак и када потичу из истог накота. Дресирани пси имају знатно више активних можданих ћелија.

... само једна биљка парадајза „попије"

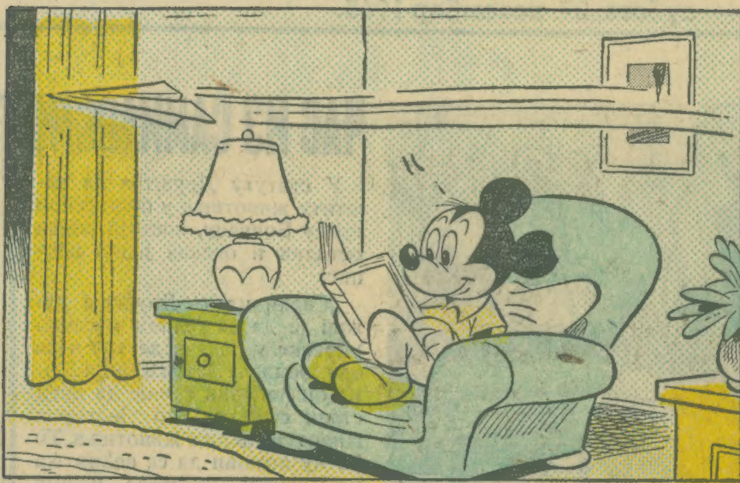
из земље више од 120 литара воде.

САОБРАЋАЈ У БУДУЋНОСТИ

КАКО ЋЕ ЉУДИ ЖИВЕТИ У БУДУЋНОСТИ, ЧИМЕ ЋЕ СЕ ХРАНИТИ, КАКО ЋЕ СЕ ОДЕВАТИ, КАКО ЋЕ ИЗГЛЕДАТИ ГРАДОВИ И ТАКО ДАЉЕ. ТА И ДРУГА СЛИЧНА ПИТАЊА ЗАНИМАЈУ МНОГЕ СТРУЧЊАКЕ И ОНИ НА ОСНОВУ РЕАЛНИХ УСПЕХА И МАШТЕ СТВАРАЈУ СЛИКУ БУДУЋНОСТИ. ОВДЕ ДОНОСИМО ЈЕДНУ ОД ТИХ ТВОРЕВИНА МАШТЕ, САОБРАЋАЈ У БУДУЋНОСТИ ОБАВЉАЋЕ СЕ НА ТРИ-ЧЕТИРИ ИЛИ МОЖДА ЧАК И НА ПЕТ НИВОА. СЕМАФОРИ ЋЕ БИТИ НЕПОТРЕБНИ ЈЕР ЋЕ СЕ ГРАДСКИМ УЛИЦАМА ВОЗИТИ САМО У ЈЕДНОМ ПРАВЦУ. УЗ ТО ЋЕ ПОСТОЈАТИ И ЕЛЕКТРОНСКИ СИСТЕМ ЗА АУТОМАТСКО УПРАВЉАЊЕ АУТОМОБИЛИМА И КОНТРОЛУ САОБРАЋАЈА.

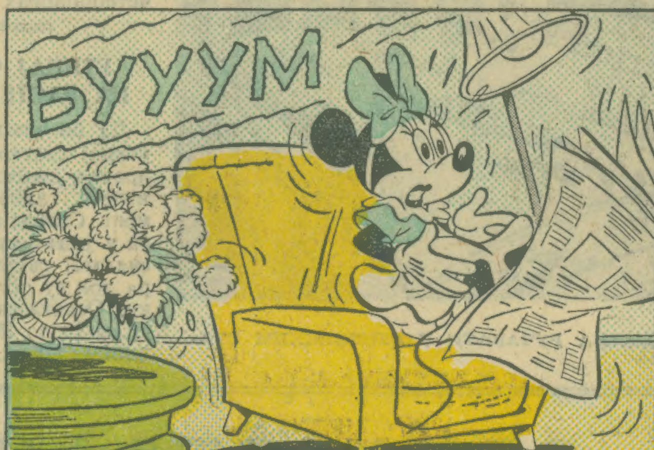
Walt Disney

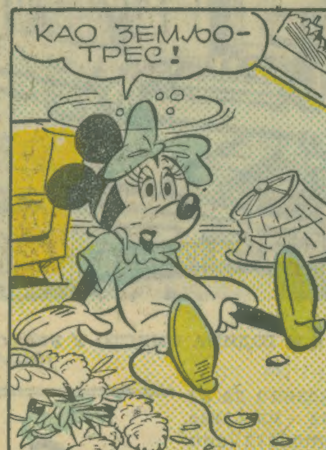
МИКИ

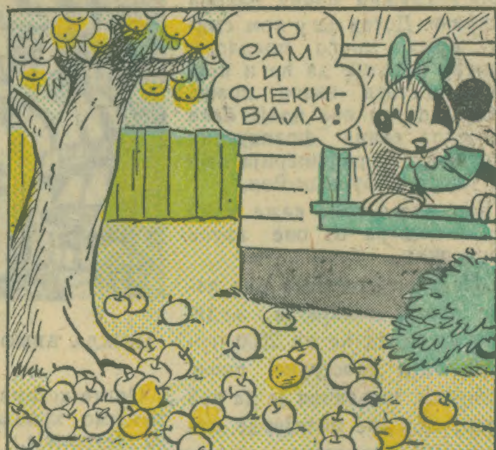

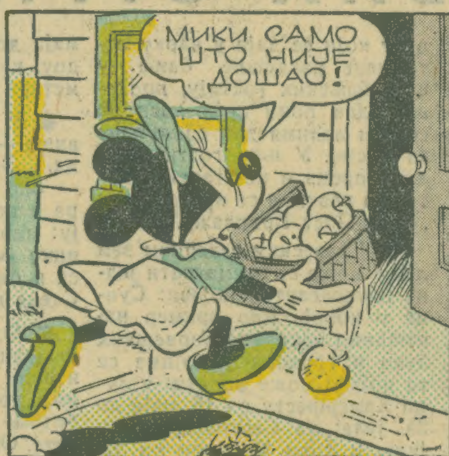

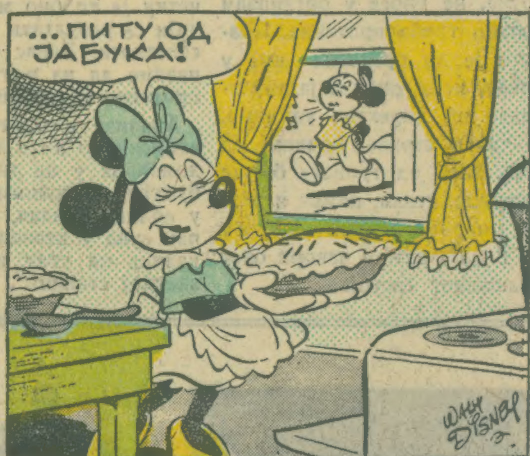

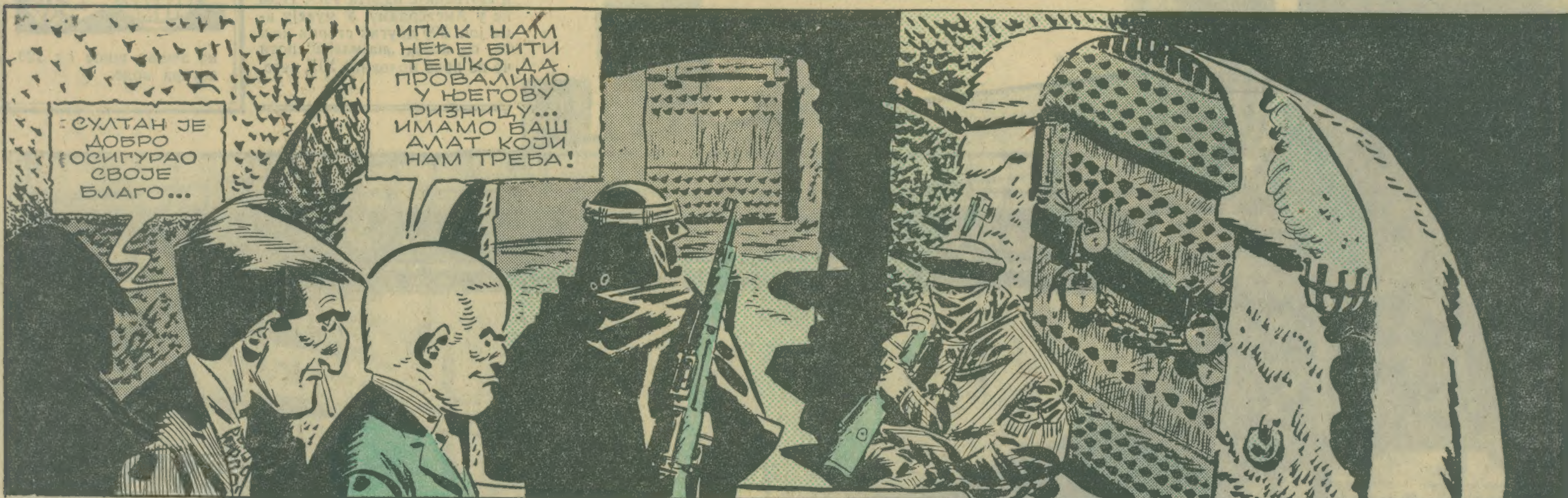

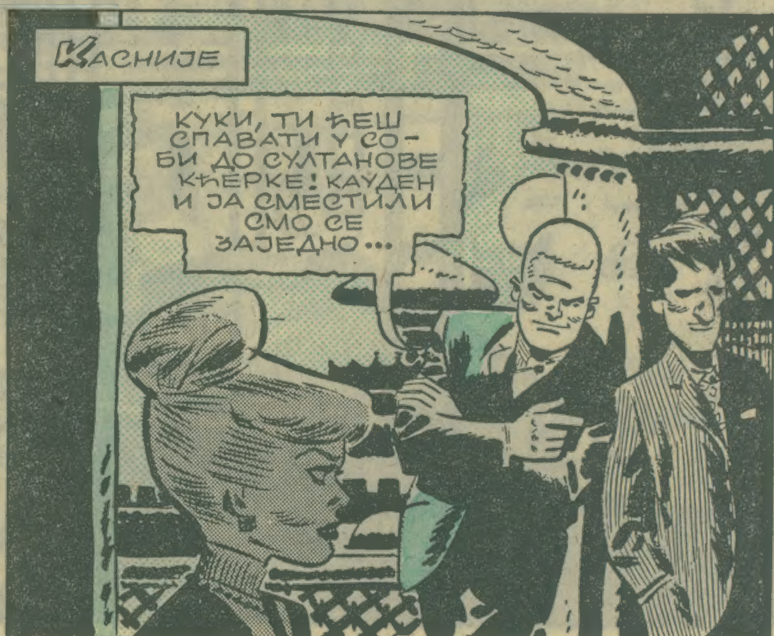
ЏОНИ ХАЗАРД

ФРЕНК РОБИН

Одговорни уредник Стојиљко Стојиљковић, Београд, Македонска 31 — Издаје и штампа „Политика" штампарско издавачко предузеће Београд, Македонска 31. Жиро рачун број 601-1-82. Поштански фах 124. Претплата за нашу земљу: годишња 2.200; полугодишња 1.100, за иностранство: годишња 4.400, полугодишња 2.200 дин. Рукописи се не враћају.